



„...nem azért jön, hogy elítéljen, hanem hogy megmentsen minket. Ezért valóban örömmel várhatjuk! De ez nem tehet elbizakodottá. Nem válhatunk olyanokká, mint a mai gyerekek, akik a Mikulást a félelem legapróbb szikrája nélkül várják.”

A Bíró az ajtó előtt áll ▶ 2. oldal

„S hogy miként kerül a csizma az asztalra – vincellérszeminárium az imaházba? Egy gyülekezetnek arra is oda kell figyelnie, mielőtt és hogyan élnek a tagjai. S ha tud, akkor segítsen – akár ily módon is.”

1 gyülekezeti ház – 2 esemény ▶ 5. oldal

Fasori záróakkord ▶ 5. oldal

Várom Őt ▶ 7. oldal

Nevelési helyzet ▶ 8. oldal

Interjú az LMSZ igazgatótanácsának elnökével ▶ 8. oldal

A válság a megújulás időszaka ▶ 11. oldal

Melléklet:
Útitárs –
magyar
evangéliumi lap



Óriás „élő szívvel” kívánta felhívni a figyelmet az összefogás fontosságára a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet múlt vasárnap az Iparművészeti Múzeum aulájában, az országos adventi adománygyűjtő kampány nyitórendezvényén.

► Összeállításunk a 6. oldalon

Csúszik a szolidaritási törvény

Ülésezett a zsinat

► **Ez év utolsó zsinati ülészakára került sor az elmúlt hét péntekén a fasori evangélikus gimnázium dísztermében. Az egynapos ülésen több fontos kérdésben kellett döntéseket hozniuk a zsinati küldötteknek.**

Az ülés Győri Gábor esperes igazgatásával kezdődött, majd a fasori gimnázium megbízott igazgatója, dr. Roncz Béla – aki egyébként zsinati tag – köszöntötte a küldötteket, és röviden beszámolt az igazgatóváltás körülményeiről, illetve a váltás óta eltelt időszakról.

Az érdemi munka a jubileumi évre való felkészülés jegyében kezdődött. Egyházunk kiemelt feladatának tekinti, hogy méltóképpen emlékezzen meg 2017-ben a lutheri reformáció megindulásának ötszázadik évfordulójáról. Ezért a zsinat úgy döntött, hogy a programok megszervezésére, az évfordulóhoz kapcsolódó ügyek intézésére, valamint egy reprezentatív Luther-sorozat kiadásának előkészítésére reformációi emlékbizottságot hoz létre. Tagjait az országos presbitérium (OP) választja meg. Az erre vonatkozó törvény, amelyet egyhangúlag szavaztak meg, elfogadása pillanatában hatályba lépett, hogy következő ülésén az OP már dönthessen a bizottsági tagok személyéről.

Ezután két törvénymódosításról szavaztak a küldöttek. Olyan módosításokról volt szó, amelyeket a világi törvényekhez való hozzáigazítás, illetve a gyakorlatban megmutató nehézségek kiküszöbölésének szándéka tett szükségessé.

Az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) már tíz éve működtet egy bibliaiskolát, ahol eddig százhatvenketten végeztek. A szervezet most azt tervezi, hogy a közeljövőben – az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesülettel (EBBE) karöltve – a bibliaiskola képzési programját, majd magát az iskolát hivatalosan elismertesse, továbbá szeretné elérni az Országos képzési jegyzékbe (OKJ) történő bejegyeztetését. Ennek érdekében kérték a zsinatot,

szítette egy füzetsorozat megjelenítésének ütemtervét. Jövőre az első két kötet készülhetne el úgy, hogy a bevezető kötet megjelenése kapcsolódjon ahhoz a nagyszabású konferenciához, amelyet Budapesten rendeznek meg tavasszal *Egyházüldözök* címmel. Ezt az ütemtervet a zsinat tudomásul vette, de kérte a tényfeltárázó bizottságot, hogy a következő zsinati ülészakon, amely februárban lesz esedékes, a zsinat tagjai láthassák a megjelenő füzetet.



hogy a bibliaiskola használhassa az *evangélikus* nevet. Ezt a kérést a zsinat jóváhagyta.

A levezető elnök ezután zárt ülést rendelt el, mert a tényfeltárázó bizottság május és november között elévült munkájáról szóló jelentést hallgatták meg a zsinat tagjai. A zsinat már előző ülésén kinyilvánította, hogy támogatja tényfeltárázó publikációk sorozatának mielőbbi megindítását, ezért a bizottság elké-

► Folytatás a 4. oldalon

Tilos a Csendes éj

■ LUPTÁK GYÖRGY

Olvasom már megint a világhálón, hogy – ezúttal – néhány amerikai polgárjogi szervezet kezdeményezte a karácsony valamennyi jelképének betiltását, a nem keresztényekre és az ateistákra való tekintettel. Már magát a *karácsony* – angolul *christmas* – szót is kifogásolják, mondván, hogy az nyilvánvalóan Jézus Krisztusra utal. Javasolják az elterjedt *Merry Christmas!*, azaz *Boldog karácsonyt!* üdvözlést eltörlését, helyette pedig a semleges és igencsak erőltetett „szonális üdvözlés” – *season's greetings* – kifejezés bevezetését.

Kezdeményezésük számos követőre talált az Amerikai Egyesült Államok területén. Több város – például Boston – önkormányzata már el is rendelte, hogy a közterületeken felállított karácsonyfákat a továbbiakban *holiday tree*-nek, azaz *ünnepi fának* nevezzék. Egyes iskolákban a karácsonyi dalokat is betiltották. Más-ahol nem engedélyezték a diákoknak, hogy az ünnepi műsor keretében bibliai történetet, betlehemeset adjanak elő. Volt, ahol az ünnepi dekorációból száműzték a piros és a zöld papírdíszeket. Egy iskola nem alkalmazta többé veterán Mikulását, mivel az azt találta mondani a gyerekeknek, hogy karácsonykor a Megváltó eljövételét ünnepeljük.

Az emberi butaság határtalan – mondhatnánk. Mint eső után a bollandomba, úgy találunk táptalajra az elképesztő, örült ötletek. Sokkal több ez azonban butaságnál, a teremtmény lázadása ez Teremtője ellen.

Kiskőrösön megéltém a régi, gyönyörűsége tót karácsonyi szokást, a *koledálást*. Az evangélikusok – gyerekek és felnőttek egyaránt – úgy köszöntöttek karácsonyt, hogy december 24-én késő délután előbb a templomba mentek a karácsonyesti istentiszteletra, majd este és éjszaka egyházi énekeskönyvüknek, a *Transciusnak* a karácsonyi énekeit énekeltek a rokonok, a szomszédok és az ismerősök ablakai alatt. De így történt ez Dunaegyházán is, ahol

sokaknak szinte nem is volt a mai fogalmak szerinti családi karácsonyuk, hanem járták a falut, és egymásnak énekeltek sorra a régi énekeket ezen a sajátos nyelven, a „bibličinán”. Ha fehér volt a karácsony, csikorgott a hó a koledáló csapatok talpa alatt, s a tanyavilágban messze szállt, fényt hozott az ének a karácsonyjé sötétjében.

Amerikában talán már föbelövés járna ezért? Ott még nem tartunk, de e szép szokást üldözőndőnek nyilvánítanák, mert beavatkozás a másik ember vallási meggyőződésébe. Mert jól tudják a mindent megengedni akarók s a megtartó hagyományok irtói, a karácsonyi koledálás valójában bizonyágtétel is volt. Az emberek így adták tudtára a világnak és egymásnak az átélte karácsonyi örömhírt. Hiszen az igazi örömmel ez a természete: megosztjuk másokkal.

Mai karácsonyesték... Csendes a város. Az utcákon szinte semmi mozgás. Csak a kutyák feleselnek egymással. Az emberek bezárkóznak, az ablakok, a házak kivilágítva, benn a szobában áll a karácsonyfa, az asztal körül a család. Ezzé lett a karácsony.

Megfosztani az embereket, közösségeket ősi hagyományaitól úgy, hogy semmit sem kapnak a helyébe – gonoszság.

Utolsó menszvár a templom, a gyülekezet. Ide jutottunk. A templomok azért még megtehetnek. Kapnak-e ott megosztható örömhírt kortársaink? Remélem, igen. Mert Isten népe egyrészt abból él, hogy magának is át kell élnie a Krisztussal való személyes találkozást és az önátadást. Másrészt pedig ugyanezt mondogatjuk, adjuk tovább gyerekeinknek, unokáinknak. Ahogyan egyszer a mi kezünket is megfogta édesanyánk vagy egy nagymama, és ujjainkat imádságra kulcsolta. Vagy ott ültünk gyermekként lábunkkal kalimpálva a karácsonyi templomban, belecsoválkozván a csillogó gyertyafényekbe.

De mi is kaptuk, hogy továbbadjuk. Ez az egyház mai küldetése, amelyből nem engedhet. Vagy ha mégis – önnön lényegét adja föl.

Péterfy-díjasok

Az evangélikus oktatási intézmények vezetőinek részvételével e hét első két napján megtartott révfülöpi konferencián adták át egyházunk legrangosabb pedagógiai kitüntetését november 30-án az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. A Péterfy Sándor-díjat ezúttal ketten is átvehették: *Lakatosné Hachbold Éva*, a Soltvadkerti Evangélikus Óvoda vezetője és *Hesz Erzsébet*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztályának óvodai szakreferense. A díjazottakat *Kákay István* országos irodaigazgató méltatta, az emlék-



plaketteket *Gáncs Péter*, a Magyarországi Evangélikus Egyház oktatásért felelős püspöke nyújtotta át.

■ MESTERHÁZY BALÁZS felvétele

Oratio œcumenica

Urunk, Istenünk! Ahová te megérkezel, oda megérkezik a hit, a remény, a szeretet és még nagyon sok áldás. Kérünk, Urunk, jöjj közénk, hogy tudjunk mi is neked tetszően hinni, szeretni, reménykedni és élni!

Jöjj, Urunk, látogasd meg egyházadat, és töltsd be Szentlelkeddel azokat, akiket arra rendeltél, hogy rólad tanúskodjanak, és az adventi reménységet tolmácsolják vacogó világunkban! Várva várnak téged gyülekezeteink tagjai és vezetői, egyházi iskoláink diákjai és tanárai, szociális intézményeink gondozottjai és gondozói.

Jöjj, Urunk, látogasd meg a családokat és az otthonokat! Jöjj azokhoz, akik várnak téged, és térj be azokhoz is, akik még nem ismernek, vagy nem jól ismernek téged! Állj a gondokkal küszködők mellé, segítsd és erősítsd a csonka családok tagjait! Segíts azoknak, akik folytonos időhiánnyal küzdenek, és azoknak is, akik nem tudnak mit kezdeni az idejükkel, mert magányosak, vagy mert éppen arra várnak, hogy munkát találjanak!

Jöjj, Urunk, látogasd meg és vigasztald a reményvesztetteket, a kétségbeesetteket, a gyászolókat, a betegeteket és a halálfélelemmel küzdőket! Könyörgünk hozzád a fogyatékkal élőkért, a szenvedélybetegekért és családtagjaikért is. Adj nekik erőt, kitartást és benned bízni tudó, adventi reménységet!

Jöjj, Urunk, és látogass el oda is, ahová mi nem szívesen megyünk. Menj az orvosi rendelőkbe, a kórházakba, az „elfekvőkbe”, a hospice-okba, de ne feledkezz el kopogtatni a börtönök ajtajain és a hajléktalanszállókön sem!

Jöjj, Urunk, látogass meg minket és kicsiny világunkat! Jöjj el hozzánk és azokhoz, akiket legjobban szeretünk! Jöjj, és soha ne hagyj magunkra minket!

Jöjj, mert ahová te megérkezel, oda megérkezik a hit, a remény, a szeretet is. Jöjj, Urunk, kérve kérünk, jöjj! Ámen.

SEMPER REFORMANDA



„A keresztények kis serege a Mester szavával ma is azt mondja az örögnék: »Távozsz tőlem, sátán; és mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj.« E sereg Isten igéjével jár, azt szorgalmazza s élésíti szakadatlan olvasással, tanítással, prédikálással, feddésel, intéssel és vigasztalással. Ezzel éri el a kiválasztottaknál, hogy azok többé nem saját cselekedeteikben és maguk csinálta istentiszteletben bízhatnak, hanem egyedül Isten végtelen kegyelmére építenek, melyet a Krisztusban ígért és adott.”

▶ **Luther Márton:** Jer, örvendjünk, keresztények! (Szabó József fordítása)

myLuther

WWW.MYLUTHER.HU

ADVENT MÁSODIK VASÁRNAPJA – JAK 5,7-11

A Bíró az ajtó előtt áll

Advent második vasárnapja idén Mikulás napjára esik. Ma minden gyerek örömmel várja a Mikulást. Senki sem fél, hogy ha túl sokat rosszkaldott, akár virgácsot is kaphat. A virgácsok már amúgy is csak jelképes méretűek. A krampuszok is elmaradtak a Mikulás kíséretéből. A mai gyerek biztosra mehet: az éj leple alatt érkező Mikulás a levélben rendelt ajándék mellett szaloncukrot, narancsot, édességet fog csempészni a kitétt cipőbe. Ha pedig este személyesen bekopogtat, akkor se kell félni tőle. Ha tesz is egy-két célzást az év során elkövetett csínytevésekre, szelíden dorgáló szavait nem kell komolyan venni. Az ajándékot biztosan át fogja adni.

A mi gyermekkorunkban – az ötvenes években – mindez nem volt ilyen egyértelmű. Mi is örömmel vártuk a Mikulást, de a mi örömmünket átszötte egy kis félelem. Tudtuk, hogy a Mikulás jószágos öregapó, de biztosra mégsem mentünk. Számoltunk a lehetőséggel, hogy ajándék helyett akár virgácsot is kaphatunk, ami persze sosem következett be. És a krampusztól is tartottunk egy kicsit. Szorongással vegyes öröm volt számunkra, ha meghallottuk, hogy a Mikulás az ajtónk előtt áll.

A modern nevelési elveket valló szülő ma büszkén mondja: „Az én gyerekek ne tartson a Mikulástól!” Mára a modern teológiai elveket követő egyház is meggyőzte hívó népét: a Bírótól nem kell tartani! A kegyelem egyoldalú hangsúlyozásával lassan-lassan leretúsítottuk Isten arcáról a bűn miatti harag szigorú vonásait. Jézusról is csak úgy beszélünk, mint aki

tárt karokkal hívja magához a bűnösöket, de azt már csak a *Hiszkegyben* mondjuk el – többé-kevésbé gépiesen –, hogy „...onnan jön el itélni élőket és holtakat”. Amikor pedig nagy ritkán mégis szembesülünk Jakab apostol figyelmeztetésével, hogy „*Íme, a bíró az ajtó előtt áll!*”, akkor ez annyi szorongást sem kelt bennünk, mint az idősödő generációban annak idején a Mikulás várása. Féljenek az ítélettől az ateisták, az istentelenek! Meg a másképpen hívők! De nekünk nincs mitől tartanunk. Mi biztosra mehetünk: nekünk az ajtóban álló Bíró – ha majd belép – az örök élet, az üdvösség ajándékát hozza.

Az egykori gyerekek ijesztgetése a krampuszok kíséretében érkező, virgácsot is osztogató Mikulással bizonyára nem volt szerencsés. Mint ahogy a középkori egyház gyakorlata sem volt szerencsés, amikor Istenről állandóan csak úgy beszélt, mint szigorú ítélőbíró, és a templomok falát és mennyezetét telefestette az utolsó ítélet félelmet keltő jeleneteivel. *Luther* joggal panaszkolt, hogy gyermekkorában ő bizony nagy félelemmel tudott csak Jézusra gondolni, aki a templomi képekről szigorú tekintetű bíróként nézett rá.

A keleti egyház jobban ügyel az egyensúlyra. Templomai ikonfalán egyaránt megtalálható a kezében nyitott Bibliával tanító Jézus, aki barátságosan hívja magához a bűnösöket, és a kezében zárt könyvet tartó, mutatóujját figyelmeztetően égre emelő, szigorú arcvonású „pantokrátor Krisztus”, aki az egész mindenség Ura és Bírája.

Advent második vasárnapján Jakab

apostol is az egyensúly szükségére hívja fel a hol egyik, hol másik irányban arányt tévesztő kereszténység figyelmét.

„*Az Úr eljövetele közel!*” – ez valódi örömhír, igazi evangélium! Nem szabad rémhírré alakítani! Távoll áll az egyház küldetésétől, hogy Jézus második eljöveteleivel és az ítélettel fenyegetse akár a hívőket, akár a világot. Jézus apostolaira a bűnbocsánat, az üdvösség, a föltámadás és az örök élet evangéliumának hirdetését bízta. Ám az örömhír súlytalanná válik, ha megfélekedünk arról, hogy a világ, mindannyiunkkal együtt, a végső ítélet felé tart. Lesz számonkérés, lesz ítélet: éppen ez teszi örömhírré, hogy a Bíró előbb eljött, és élete odaadásával nyitotta meg a menekülés útját mindazok előtt, akik hisznek benne, akik engedelmeskednek neki, és követik őt.

Ha hiszünk, azt a Jézust várhatjuk bizalommal, aki egykor meghalt értünk. Aki annyira szeret minket, hogy a kínszenvedést is vállalta, és az életét is odaadta értünk. Aki ha Bíróként tér is vissza, nem azért jön, hogy elítéljen, hanem hogy megmentsen minket. Ezért valóban örömmel várhatjuk! De ez nem tehet elbizakodottá. Nem válhatunk olyanokká, mint a mai gyerekek, akik a Mikulást a félelem legapróbb szikrája nélkül várják.

„*Íme, a Bíró az ajtó előtt áll!*” – a visszatérő Jézus valóban azért jön, hogy élőket és holtakat megítéljen. Igaz, kísérei nem krampuszok lesznek, hanem angyalok, akik összegyűjtik övéit a világ minden tájáról. De ez nem kelthet bennünk hamis üdvbizonyosságot. Ez nem jelenti, hogy mivel Jézus nyájához, az egyházhoz

A VASÁRNAP IGÉJE



tartozunk, biztosra mehetünk: bár-hogy élünk, bármit teszünk, nem veszhetünk el. Így csak azok az elbizakodott hívők gondolkodnak, akik elfelejtik, hogy ők is naponta kegyelemre szorulnak, és a Bíró előtt is csak kegyelemből állhatnak meg. És ez mindannyiunkban helyet kell hogy adjon egyfajta szent félelemnek, ha az „ajtóra”, az életünk végén ránk váró halálra tekintünk, melynek másik oldalán a Bíró vár minket.

Hitünk mégis bátorítást és vigasztalást méríthet abból, ahogy az apostol a Bíróról a következő mondatában beszél: „...igen irgalmas és könyörületes az Úr”. Igen, a hitünk már most megragadhatja és bírhatja az ő irgalmát és könyörületeségét! És a hit bizonyossága nem hamis üdvbizonyosság. „Annyira a tied, amennyire hiszed!” – mondja Luther, és igaza van, mert a hit reménysége nem szégyenít meg. Ezért tud aztán Luther „örvendetes ítéletnapról” is beszélni.

Más, amikor a gyerek biztosra megy, amikor a Mikulás érkezését várja, és más, ha tudja, hogy akár virgácsot is kaphat, mégis örvendezve lesi az ajtót, mert a szívében élő bizalom legyőzi félelmét.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Imádkozzunk! Urunk, teremszívünkben élő hitet, hogy ne kételkedjünk: bűneinkért ítéletedet érdemeljük, de a te szereteted nagyobb a mi bűneinknél, és az ítéletben is megment, ha bűneink terhével nap mint nap hozzád menekülünk. Urunk, könyörülj rajtunk most, halálunk óráján és a végső ítélet napján. Ámen.

LITURGIKUS MŰFAJOK

Egyéb liturgikus tételek

▶ **Múlt heti cikkünkben a himnusz, a gregorián egyik jelentős műfaját ismerhették meg olvasóink. Most a GyLK azon fejezete következik, amelyben egyéb, különböző eredetű és funkciójú liturgikus tételek találhatók.**

Simeon hálaéneke, himnusz virágvasárnapra, gyermekek kyriéje, húsvéti és pünkösti szekvencia, valamint két Te Deum található ebben a fejezetben. A 16–17. századi protestáns szerkönyvekben fennmaradt gregorián énekek ezek, melyeket reformátor eleink fontosnak tartottak – magyar nyelvre fordítva – az istentiszteletek számára megőrizni.

A Nunc dimittis – Most bocsátd el szolgálodat, Uram (Simeon hálaéneke), GyLK 783 – a kompletórium rendje szerint végzett zsolttáros istentisztelet canticuma. Szövege Lk 2,25–32: „...élt egy ember Jeruzsálemben, akinek Simeon volt a neve. Igaz és kegyes ember volt, várta Izrael vigasztalását, és a Szentlélek volt rajta. Azt a kijelentést kapta a Szentlélektől, hogy nem hal meg addig, amíg meg nem látja az Úr Krisztusát. A Lélek indítására elment a templomba, és amikor a gyermek Jézust bevitték szülei, hogy eleget tegyenek a törvény előírásainak, akkor karjába vette, áldotta az Istent.” Simeon hálaéneke

sokak számára ismerős lehet *Luther Márton* szép átdolgozásából is: *Már megyek békén, örömmel* (EÉ 500).

A canticumok felépítése megegyezik a zsolttárokéval, két félsorra tagolódó szakaszokból állnak. Megszólaltatásuk is a recitált zsolttárokéhoz hasonló, de a zsolttárdallamoknak egy díszesebb változatával énekeljük őket. Most a *Nunc dimittis* keretező antifónát közöljük, mely tömören összefoglalja a napzáró, éjszakára készülő imádság lényegét.

Az egyház legrégebbi ünnepei közé tartozik a húsvét és az ezt megelőző nagyhét. Ennek az időszaknak gazdag liturgiájában sok különleges ének található, néhányat ezek közül a protestáns felekezetek is átvettek. GyLK 784–785 két olyan szép és rendhagyó tétel, amelyeknek istentiszteletbe való beépítésével még jobban átélethető és megérthető az ünnepek lényege. A *Dicsőség és dicséret* a virágvasárnap

CANTATE



Eged Isten dicsérőne,

körmenet himnusza. A régi jeruzsálemi keresztények ezen a napon kimentek az Olajfák hegyére felidézni az egykor volt eseményeket, majd a zsidó nép gyermekeinek Krisztus-köszöntő énekét hangoztatva vonultak be a szent városba. „Dicsőség és dicséret tenéked, megváltó Királyunk, / kinek gyermeki szép sereg monda ékes éneket.” A protestáns hagyomány a körmenetet nem, csak a himnuszot őrizte meg; elnéklése szép nyitánya lehet a virágvasárnap kezdődő üdvörténeti események megünneplésének. A *Gyermekek kyriéje* rövid litánia a keresztre feszített, amelyben az egyes szakaszok után elhangzó könyörgést

Liturgus/előénekesek, majd ismétléskor a gyülekezet:

Tarts meg, Uram, virrasztásunkban, ő-rizz meg al-vásunkban, hogy Krisztus-sal vir-rasszunk, és bé-kes-ség-ben nyu-god-junk!

– Irgalmazz nekünk, Úristen, / Krisztus, irgalmazz minékünk, / Úristen, irgalmazz minékünk! – valóban gyermekek énekeltek. A szent három nap egyik tartalmi csúcspontja ez a litánia, mely a *lamentációk* éneklését követi (*Jeremiás siralmi*). Bár nem a litánia része, hozzákapcsolódott a *Dicsőítünk, Krisztus, aki szenvedtél* (EÉ 199) kezdetű énekünk.

A szekvenciákról már többször esett szó e rovatban, így most csak röviden térünk ki rájuk. GyLK 786 a húsvéti, GyLK 787 a pünkösti szekvencia: ezek régi hagyomány szerint nemcsak az ünnepeken szóltak meg, hanem a rákövetkező vasárnapig a hét minden napján. Szövegük az adott ünnep magyarázó, elmélkedő kommentárja; a tételeket az istentiszteleten az igeolvasás után a kórus éneklé, a gyülekezet a záró korálba kapcsolódik be.

A fejezetet két *Te Deum* zárja (GyLK 788–789). Az első hagyományosabb formájú, többféle *Te Deum*-dallam egybeszerkesztéséből létrejött tétel, a másik pedig Luther változata (két hét múlva részletesebben szólunk ezekről). Ez az ősi, dicsőítő ének bármikor énekelhető – nem csak istentiszteleti keretek között –, hiszen zsolttárszerű verseiben hitünk alapvetéseiről: Isten dicsőségéről, a Szentháromság titkáról, Krisztus megváltó művéről s az üdvösségről éneklünk.

■ BARTA-GOMBOS ARIKÁN

Penúél Budapesten

Evangelikus gyülekezet lelkészének iktatása katolikus templomban

► **Ha valaki vasárnap délelőtt tizenegy órakor ellátogat a főváros IX. kerületébe, és felkeresi a Gát utcai – egyébként éppen József Attila szülőházával szemben található – római katolikus templomot, izgalmas felfedezést tehet: az említett helyen és időben évek óta a ferencvárosi evangélikus gyülekezet tartja istentiszteletét. Ez év adventjének első vasárnapján a szokottnál is különlegesebb alkalomra kerülhetett sor a közösség életében. Győri Gábor, a Pesti Egyházmegye esperese ugyanis ekkor iktatta be hivatalába az egyházközség három éve itt szolgáló, majd a közelmúltban megválasztott lelkészét, Koczor Tamást.**

ventünk legyen, és a reménység ne szégyenüljön meg” – zárta bizonygatólag Győri Gábor.

Koczor Tamás 1Móz 32,30–32 alapján hirdette Isten ígését. A beiktatott lelkész a Jabbók-gázlónál Isten-



FOTO: SMIDELIUSZ ANDRÁS

Igehirdetésében az esperes rávilágított arra, hogy advent első vasárnapja különösen is a szerény kezdetekről szól. Ahogy annak idején kölcsönkapott számár hátán vonult be Jeruzsálembe, úgy ma Ferencvárosban is szerény keretek között, kölcsönkapott templomba érkezik meg az alázas király: Jézus. „Vajon lehet-e erre a szerény kezdetre jövőt építeni?” – tette fel a kérdést az igehirdető. Majd Ézs 40,6–8 alapján szölt Isten ígérének garanciájáról is: „...de Istenünk ígéje örökre megmarad”. „Ez a de olyan fordulópont, amely Ferencvárosban is elég ahhoz, hogy igazi ad-

nel tusakodó Jákób győzelméről és szégyenéről vallott. Elmondta: Az emberrel szemtől szemben álló Isten egyszer csak úgy jelenik meg, mint aki hagyja magát legyőzni, és ennek során valódi veszteséget és szenvedést él át. Ugyanakkor Istennel szemben aratott győzelmét az ember mélyeséges szégyenként tapasztalja meg, amely számára azonban életújí-

tó erő. Így nevezi el Jákób *Penúélnak* – Isten arcának – küzdelmük szín- helyét. „Ez a hely mi magunk vagyunk – fogalmazott a lelkész –, mert mi éljük át, hogy szemtől szemben álltunk Istennel, győztünk, és ebben a szégyenletes győzelemben üdvösségre, boldogságra, tisztaságra szabadult fel az életünk.”

A templomépítés lehetőségéért évek óta küzdő gyülekezet új pásztorát elsőként elnöktársa, *Kerekes Árpádné* felülvélő köszöntötte. Elmondta többek között, hogy milyen felbecsülhetetlen az a segítség, amellyel a helyi katolikus gyülekezet támogatja a ferencvárosi evangélikusokat. Köszöntőt mondott továbbá *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke, *Müller György* közép-ső-ferencvárosi plébános, *Cselovszky Ferenc*, a Pesti Egyházmegye espereshelyettese, *Deák téri lelkész és Krámer György*, az Északi Egyházkerület püspökhelyettese, *Dél-Pest megyei esperes*.

Az ünnepi alkalmon részt vett *Radosné Lengyel Anna*, a Déli Egyházkerület felügyelője is. A liturgiai szolgálatot az iktató esperes mellett *Cselovszky Ferenc* és *Marossy Attila* lelkészek végezték, az istentiszteletet a gyülekezet énekegyüttesének zenészei színesítették.

■ S. A.

Lelkésziktatás Béren

► **Advent első vasárnapjának délutánján azért gyűlt össze a béri egyházközség és a környező gyülekezetek evangélikus népe, hogy ünnepi keretek között végre megtörténjen *Thuránszky István* lelkész beiktatása. Nem volt ugyanis szokványos az iktatásig vezető út, hiszen *Thuránszky Istvánt* eredetileg helyettesítő lelkésznek helyezte ki *D. Szabik Imre* püspök a nógrádi településre még 2004 nyarán. Nem egy gyors bemutatkozó szolgálat, hanem többéves együttélés és tapasztalat után döntött tehát – egy emberként – a gyülekezet. Mindez kétségkívül növeli a megválasztás értékét, és jó reménységet ad a jövőre nézve.**

ködött. Közben kárpótlási összegből megépült az impozáns gyülekezeti ház, amely neki is sok feladatot adott.



FOTO: SÜLVÁN ROBERT

Thuránszky István a Gödöllői Agrártudományi Egyetemet végezte, amikor elhívást kapott a lelkései szolgálatra. 1993-ban fejezte be tanulmányait az Evangélikus Teológiai Akadémián. Nyolc évig a nagybörzsényi gyülekezetet gondozta, majd két éven át az oroszországi Kalinyingrádban végzett missziói szolgálatot. Ezután rövid ideig püspöki titkár volt az Északi Egyházkerületben. A béri gyülekezeti szolgálat mellett két évig mint országos cigánymissziós referens is mű-

Két éve a bokor-kutasói gyülekezetben helyettesítő szolgálatot is ellát. E sorok írója igehirdetésében advent első vasárnapjának ősi óegyházi evangéliuma (Mt 21,1–9) alapján szölt a lelkései szolgálat pilléireiről: a tanítványoktól megtanulhatjuk az engedelmisséget, Jézustól az alázatot, a sokaságtól pedig azt, hogy merjünk örülni az érkező Jézusnak. E három pillér stabil alapot ad a szolgálatnak: engedelmisség, alázat és öröm.

A beiktatott lelkész 1Pt 1,22–25 alapján vallott Isten ígérének bünt megtelől hatalmáról, amely minden megtsztlulás alapja.

■ SZABÓ ANDRÁS

Hogyan lettem szatmári?

Nem is tudtam eddig, hogy szatmári vagyok – a napokban hozta tudomásomra Kolozsvár legújabb polgármestere. Őszintén szólva meg is lepett ez az újszerű hír, mert tudomásom szerint a Partium eme szép kisvárosához egy-két baráti szálon kívül nemigen köt semmi. Rokonaim nincsenek a városban, ismerőseim is kevesen, magam sem sokszor fordultam meg ott.

Politikailag passzív olvasóimnak most az orruk alá tudom dörgölni, hogy miért is jó politikusaink nagy-szerű nyilatkozataira, odamondogatásaira, netán világmegváltó „bőzmeségeire” odafigyelni: na nem azért, hogy jópofa adoma- és viccgűjteményt állítsunk össze, hanem mert így és csakis így tud meg az ember magáról, a világról meg egyebekről olyan váratlan és furcsa „igazságokat”, amelyekre azelőtt gondolni sem mert, amelyek egy ilyen magamfajta köznapi embernek eszébe sem jutottak volna.

Így tudható meg például, hogy miként lesz a fekete szürke, jobb esetben fehér, hogy a rossz tulajdonképpen más perspektívából nézve jó, a hazugság az igazság egy formája, az ostobaság pedig a legszebb bölcsesség. Amit régebben – elmaradottabb társadalom- és jogszemlélettel – lopásnak neveztek, az ma törvényes végkielégítéssé, sikerdíjjá, illetményé vagy privatizációjá eufemizálódott.

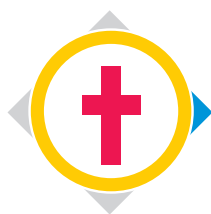
Ezekhez hasonló, lényeglátó politikai nyilatkozatból kellett megtudnom a minap *Apostu* nevű „tősgyökeres” kolozsvári polgármesterünk-től, hogy mi, a Kolozsvár főterén békésen tiltakozó néhány százan ostoba, szatmári huligánok vagyunk, engem is beleértve.

Szatmáriságom ellen nem is lenne semmi kifogásom, csupán az a baj, hogy erről eddig én mint érintett semmit sem tudtam. Mind ez ideig – édesanyám állítását elfogadva – úgy tudtam, hogy 1964 áprilisában Civitas Coronensisben, azaz Brassó városában láttam meg a napvilágot, 2004 októberétől pedig – személyemet igazoló mindenféle papírral bizonyíthatóan – kolozsvári illetőségű lettem. Határozott ismeretről tanúskodó kinyilatkoztatásával sikerült Apostu polgármesternek engem és másokat is teljesen elbizonytalanítani, mert magam sem tudom, hogy időközben nem lettem-e valóban szatmári huligán, tekintettel arra, hogy a nyelv történetében bizonyos szavak, kifejezések jelentésváltozáson esnek át. Egyébként új keletű szatmáriságomnak is megvan a maga furcsa kis története.

Történt pedig, hogy Kolozsvár magyar-román politikai, nemzeti viszonyának igazi szakítópróbájává lett a valamikori Vásártér, a későbbi Főtér, újabb kori nevén a Piata Unirii, amely magyarul „az egyesülés terét” jelenti. Mondanom sem kell, hogy ez a tér, a város szíve kincses városunk jelképévé vált. Ez adja meg karakterét, jellegét, hangulatát a köréje nőtt és egyre növekvő, közel félmillió nagyvárosnak.

Ha valami igazán Kolozsvár, akkor ez a tér mindenképpen az. Itt található a híres Mátyás-szoborcsoport, a monumentális méretű Szent Mihály-plébániatemplom, a barokk építészeti egyik erdélyi reuke: a Bánffy-palota, a főtér keleti sarkán pedig a város egyik legszebb épülete, az evangélikus templom és természet-

ÉGTÁJOLÓ



sen a mindent egybekapcsoló virágos, fás, pázsitos díszter. Itt, ezen a téren minden egyes négyzetméter megkerülhetetlenül a városépítő, szervező és fejlesztő magyar évszázadokra utal, a mi kultúránkra, épített örökségünkre, szellemi hagyatékunkra.

Ennek a térnek minden szépsége mellett lelke volt, együtt élt, dobbant, lüktetett, eszmélt a várossal. Ez a díszter dacolva idővel, változó konjunk-túrával valami olyasmire utalt, valami olyasminél vált állandó mementó-jává, amit az innen-onnan ide-származott „percpolitikusok”, nemzet-féltő új városatyák – akik sohasem lettek vagy lehettek volna kolozsvárivá – sehogy sem tudták megemészteni, feldolgozni, sajátjuknak érezni. Ezért lett később ez a zavarba ejtően szép főtér mások szemében szálla, persze nem külleme, inkább jelentéssel teli pusztá léte zavarja őket.

Lett is aztán elég hajchíó a főtér körül; *Funar*; a hírhedt kolozsvári bírónk hazafias találmányával fogott neki a tér „rehabilitálásának”. Irdatlan, trikoloros zászlórudakkal, trikoloros padokkal, ilyen-olyan dákórómán múltat feltáró gödrökkel megbőséges kossal ékesítette a teret, és örvendeztette évekig – elsősorban a város magyarjait. Az újabb, progresszívebben hazafias városvezetés

Apostu polgármesterrel az élen más módon, de hasonló szándékkal igyekezett befejezni *Funar* korszakos művét.

Egy-két divatos klisével összefoglalták a „teendőket”: korszerűsíteni kell a főteret, vissza kell adni a lakoságnak. Sohasem látott hangszorgalommal neki is fogtak atyáink afféle „city square”-t gyártani, úgy európaiasan, megglobalizálva az egészet, mert ez ma már így trendi. Lett is a valamikor csodálatosan zöld és tiszta díszter helyett lapos, sivár kőmező, amolyan globalizált ízléstelenség. Nos, mint aki jól végezte dolgát, apostoli polgármesterünk november 4-én a félig kész teret az évek óta körülkerített, beállványozott szoborcsoporttal együtt át is adta – ünnepélyes keretek között, nagy csinnadrattával, ortodox papi áldással, államelnöki biztatással és egybekkel – az istenadta népnek.

Egy icipici szépséghibája mégis lett a dolognak, nevezetesen, hogy az ominózus ünnepségre a magyar egyházakat, politikai és civil szervezeteket elfelejtették meghívni. S ha ők nem hívtak, kivonultunk mi, önként, saját terünkre egy villámüntetés erejéig – szaknyelven flash mob-ra –, felhívni a „feledékenyek” figyelmét arra, hogy él itt körülbelül nyolcvanezer magyar, akinek van némi köze a térhez, a város jellegéhez és múltjához. Apostu úr szemrebbenés nélkül fújta ünnepi mondókáját, mint a rádió, míg mi – néhány százan – hátunk közepét mutattuk neki, s néhány emlékeztető feliratot.

Ezt a váratlan hátulnézetet reagálta le kissé indulatosan az egyébként moldvai származású városvezetők,

aki megállapította, hogy ő nemigen tud magyarokról Kolozsváron, és ezek a hátmutatók ott értesülései szerint Szatmárnémetiből idecsődült, ostoba huligánok. Mert aki nem értékeli e nemes térmernodizációt, az nacionalista, irredenta, sovén, trapista, szatmári. Így tudtam meg két fontos dolgot: az egyik, hogy szatmári lettem, a másik, hogy ékes magyar nyelvünk új szóval, pontosabban – Apostunak hála – egy régi tulajdonnév új jelentésével gyarapodott. Szatmári, azt jelenti: huligán, garázda, rendbontó – netán civil kurázszi...?!

Gergely Balázs történész írja a *Főtér és felelősség* című cikkében: „A Főtér most még befejezetlen. Ebben az átmeneti időszakban is biztosítani kell, hogy a Kolozsvárra kerülő magyar fiatalok is magukénak érezzék a teret... Mert megnyitva s lecsupaszítva itt van előttünk, de továbbra is a miénk lehet. Tűzzük ki célul – a fiatalok kezdeményezésével összhangban –, hogy időről időre, hónapról hónapra oda szervezünk bizonyos eseményeket, hogy újra belakjuk, és otthonossá tegyük a teret a kolozsvári magyar közösség számára. Ez még rajtunk múlik!”

Rajtunk is, szatmáriakon!



Adorjáni Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

Ülésezett a zsinat

► Folytatás az 1. oldalról

Az ellátó szolgálatot három évvel később – új szerződéssel – az országos egyház vette át, s ezt a nyíregyházi önkormányzat jóváhagyta.

Idén júniusban aztán az önkormányzat hat hónap felmondási idő mellett december 31-ével felmondta az ellátási szerződést az országos egyházzal, hogy új szerződést kössön a Nyíregyháza-Kertvárosi Evangélikus Egyházközséggel. A zsinat név szerinti szavazáson döntött a kérdéstről, mégpedig úgy, hogy kompetencia hiányában tudomásul veszi a nyíregyházi önkormányzat döntését, és egyúttal felkéri az országos elnökséget, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Az utolsó napirendi pontban a sok vitát kiváltó és a tervek szerint január elsején életbe lépő szolidaritási törvénnyel foglalkoztak a zsinati küldöttek. Pröhle Gergely országos felügyelő előterjesztésében azt kérte, hogy az állami nyugdíj- és társadalombiztosítási szabályok, illetve az egyházi szolgálati jogviszony áttekintése, valamint a jelenlegi és jövőbeli nyugdíjrendszerre vonatkozó gazdaságossági számítások, pénzügyi hatásvizsgálatok megnyugtató elvégzése érdekében a szolidaritási törvény hatálybalépése további egy évvel halasztódjon. A zsinat ezt vita nélkül elfogadta, így – jelen állás szerint – a törvény csak 2011. január 1. napján lép hatályba.

■ KISS MIKLÓS

Orgonazenés évnyitó

► A hagyományokhoz híven zenés istentisztelettel indították az új egyházi esztendő az Alberti Evangélikus Egyházközségben. Mégis különleges volt ez az alkalom az ilyen alkalmak sorában, hiszen a helyi evangélikus közösség advent első vasárnapján halát adhatott orgonája teljes felújításáért.

A nemes hangszer – két manuállal és húsz regiszterrel – Trajtler Gábor tervei alapján készült el 1965-ben. A csaknem két hónapig tartó felújítást mint fővállalkozó Markovics Géza végezte. A munkában segítségére volt Marosvári Péter orgonaművész és Szucsák János is. A hangszert szinte teljesen szétszedték, a mintegy ezeröttszáz sípot kitisztították, a kisebb, sérült sípokat kicserélték. Voltak regisztercserék a felső és alsó manuál között, és természetesen megtörtént a hangolás is.

Advent első vasárnapjának délelőttjén a zsúfolásig megtelt templomban az immár felújított orgonát Marosvári Péter szólaltatta meg. Bach és Mendelssohn műveit hallgatva megcsodálhatta a gyülekezet a „hangszerek királynőjének” sokszínűségét.

A gyülekezetben két énekkar is működik – gyerekkórus és felnőtt kamarakórus –, mindkettő szolgált az alkalmon. A felnőtt énekkar Marosvári Péterrel együtt adta elő Bach 147. kantátáját.

Az istentisztelet végén Tíri Krisztina lelkész megköszönte a kántorok és kántorjelöltek szolgálatát, hiszen mit ér egy gyönyörű hangszer, ha nincs aki megszólaltassa?

■ HEPP ÉVA



FOTO: KAISER JÁNOS



Erkölcsei válság Magyarországon – Krízis és terápia az egyházak szemével címmel faszori gimnáziumunk díszterme adott otthont november utolsó estéjén annak a fórumbeszélgetésnek, amelynek Ittzés János evangélikus elnök-püspök (középen) és dr. Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek volt a meghívott előadója. A Keresztény Értelmiségiek Szövetségének erzsébetvárosi csoportja által szervezett alkalmat Radosné Lengyel Anna, a Magyar Rádió szerkesztő-műsorvezetője moderálta.

■ LUKÁCS GABI felvétele

Romakonferencia Brüsszelben

Az egyházak szerepe a román társadalmi befogadásában címmel tartottak konferenciát december 2-án Brüsszelben, az Európai Parlament Antall József néhai magyar miniszterelnökről elnevezett épületében. A rendezvényen egyházunkat Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke képviselte.

„Nézd meg, jól vannak-e testvéreid”

Fabiny Tamás és Pröhle Gergely Torontóban

► Észak-amerikai útjuk első állomásán, a kanadai Toronto magyar evangélikus gyülekezetében szolgált dr. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház külkapcsolatokért felelős püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő, a Magyar Evangélikus Konferencia elnöke. A város német templomában advent első vasárnapján tartott istentiszteleten a püspök a következő bibliai utalással kezdte prédikációját: „Menj, és nézd meg, hogy jól vannak-e testvéreid és a nyáj.”

„Az idézett mondatot Mózes első könyvének 37. részében olvassuk. Ezért jöttünk mi is Torontóba: hogy megismerjük gondjaitokat és örömeiteket. Az ószövetségi ígére Jézus szava felel, amikor Lukács evangéliuma szerint ezt mondja övéinek: »Ne félj, kicsiny nyáj!« – fogalmazta meg látogatásuk célját Fabiny Tamás.

Ezután a püspök előbb a kicsinyesség nehézségeiről, valamint az abban rejlő esélyről szólt, majd azt hangsúlyozta, milyen oltalmat jelent, ha valaki egy nyáj tagja lehet. Biztosította vendéglátóit arról, hogy a hazai egyháznak fontos a távoli szórványok sorsa, és ugyanannak a nyájnak tagjaként kívánják követni a jó pásztor. Az istentisztelet liturgiáját Tamásy Éva clevelandi lelkész végezte, az ő feladata a torontói magyar evangélikusok lelkipozíciója.

Az ünnepi istentiszteletet követő szeretetvendégségen Pröhle Gergely előadásában szólt Magyarország jelenlegi helyzetéről, külpolitikai moz-

gásteréről, különös tekintettel a határon túl élő magyarság lehetőségeire. Fontosnak nevezte, hogy a jövőben a nyugati magyar diaszpóra legfontosabb városában az állam és az egyházak szorosabban működjenek együtt a közösségek fennmaradása érdekében. Az előadás után Fabiny Tamás a hazai evangélikus egyház életéről adott tájékoztatást.

A magyarországi vendégek részt vettek és szolgáltak a német gyülekezet istentiszteletén is, majd találkoztak Sajgó Szabolcs jezsuita szerzetessel, a torontói Szent Erzsébet-templom plébánosával és Vass Zoltánnal, a helyi református gyülekezet lelkészével is.



A torontói magyar gyülekezetnek nem egészen ötven tagja van, akik a mai Magyarországról, a Felvidékről, Erdélyből, a Muravidékről és Vajdaságból kerültek Kanadába különböző történelmi korokban. A gyülekezet felügyelője dr. Mekis Éva klimatológus,

a Kanadai Környezetvédelmi Központ tudományos munkatársa.

Lapzártánkor, november 30-án, hétfőn az egyesült államokbeli Chicagóban folytatódott Fabiny Tamás és Pröhle Gergely hivatalos programja.

► EvÉlet-infó

Európai imaközösség és a 17. §

Néhány nappal ezelőtt, december 1-jén – lisszaboni szerződés néven – életbe lépett a kalandos utat bejárt, több ország által visszautasított és sok szempontból ma is sokak által megkérdőjelezett dokumentum, amely az Európai Unió alkotmányaként rögzíti az immáron huszonhét tagállam alaptörvényét.

Mindenki által elfogadott tény, hogy Európa identitásához szervesen hozzátartozik az a keresztény értékrend, amely a Római Birodalom málladozása, majd bukása, valamint a népvándorlások zűrzavara után erkölcsi, értékrendi alapot biztosított a középkori, illetve az újkori Európa létrejöttéhez.

Természetesen a kezdetektől napjainkig külső és belső ellenséges erők támadtak, támadnak erre az értékrendre s ez értékek hordozóira sok-sok áldozatot követelve. Ezekkel az erőkkel szemben hol a vas, hol a politika, hol a kultúra, hol pedig a hívő spiritualitás fegyverzetével, nevezetesen az imádság erejével vették és veszik fel sokan a harcot. Azzal a lelki fegyverrel, amelynek „katonái” úgy folytatnak párbeszédet egymással, hogy közben közösen figyelnek arra, és közösen szólnak ahhoz, akinek hatalma van mennyen és földön – Európa egén és földjén is.

Az első „európai imaközösség” 1959-ben, tehát az Európai Közösség megalakulása után két évvel jött létre, s így ötvenesztendő múltja tekintetű. Nem az egyházak hivatalosai, hanem az akkori közösség hívő szakértői, bürokratái, az alapító országok keresztény képviselői jöt-

tek össze reggel vagy este, olykor ebéddidőben, hogy a kontinens békeségének és igazságosságának nagy álmát az Úr elé vigyék.

Aztán a brüsszeli, majd a tagországi egyházak is egyre inkább átértékeltek annak fontosságát, hogy odafigyeljenek a brüsszeli és strasbourg-i folyamatokra, az európai intézmények munkájára.

Így jött létre formálisan is az Európai Ökumenikus Egyház és Társadalom Bizottság, amelyhez a volt kommunista országokból elsőként a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa csatlakozott 1994-ben. Ez a szervezet 1999-től az Európai Egyházak Konferenciájával egyesülve annak Egyház és Társadalom Bizottságaként működik.

E bizottság szervezésében találkoztak a közelmúltban Mechelenben azok az egyházi szolgák, akik egyházi és társadalmi kérdésekkel s azok nemzetközi, ökumenikus dimenzióival foglalkoznak, ideértve az európai integráció folyamatait is.

A néhány napos tanácskozás az ötven évre való visszatekintés mellett legfontosabb napirendjeként tárgyalta az Európai Unió alkotmányának 17. paragrafusát, amely „rendszeres, nyitott és áttekinthető dialógust” ajánl fel az egyházak és vallási közösségek számára. A nagy kérdés immáron az – bizonyára nemcsak az egyházak, hanem az uniós intézmények számára is –, hogy milyen formában tud megvalósulni ez a gesztus, amely jogi, politikai szerződésben egyedülálló módon ajánlja fel a dialógus lehetőségét az egyházaknak.

A másik kérdés hasonlóan fontos, ha nem fontosabb, nevezetesen: melyek azok a legaktuálisabb, sőt legégetőbb problémák, amelyek ennek a párbeszédnek a tartalmát adhatják.

A konferencia résztvevői ezzel a két fő kérdéssel érkeztek az Európai Parlamentbe, ahová a házigazda, Schmitt Pál alelnök meghívta Tőkés László parlamenti képviselőt is. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a felajánlott dialógus kihívás és egyben ígéretes lehetőség az európai egyházak számára, a folyamatban pedig bizonyára nagy szerepe lehet a nemzeti egyházak és a saját kormányuk között zajló párbeszédnek is.

Hosszú és nehéz az út, amely az európai konfliktusoktól, ordító igazságtalanságoktól Európa békéjéhez, igazságosságához és jólétéhez vezet. Az út végét ma sem látjuk. Ezen az úton azonban mindig voltak olyanok, akik a valót tisztán látták, és a kellőért odaadóan imádkoztak és dolgoztak. A jogi dokumentumban felajánlott dialógust sok-sok imádságos dialógus előzte meg az elmúlt évszázadokban és az elmúlt évtizedekben is. Az integráció folyamatában szerepet vállaló hivatalnokok, az erre a szolgálatra magukat elkötelező lelképásztorok, az Európa napos és árnys zugaiban élő névtelen tömegek imádságai is.

Ennek tudatában is vegyük magunkra az apostoli tanítást – „Szüntelenül imádkozzatok!” (1Thessz 5,17) –, amely gyümölcsöket fog teremni Európa jelen és jövő generációinak is.

■ BÓNA ZOLTÁN

Fasori záróakkord

► A fasori evangélikus gimnázium újraindulásának huszadik évfordulója alkalmából rendezett események méltó záróakkordja volt a november 28-i ünnepi hangverseny. Zenei pályára lépett öregdiákok, zene-művész szülők, mai tanulók, volt és jelenlegi tanárok álltak a pódiumra az iskola dísztermében, hogy együtt énekeljenek, zenéljenek Isten dicsőségére. A műsorban Bach-, Kodály-, Hubay- és Dohnányi-művek hangzottak el; Bach 137. kantátája öregdiákok és mai tanulók összefogásával csendült föl – előadói tavaly március óta készültek erre...



FOTÓK: LUKÁCS GÁBI

Dr. Roncz Béla megbízott igazgató köszöntő szavai után D. dr. Harmati Béla nyugalmazott püspök, egykori fasori diák ünnepi beszéde nyitotta meg az estét. Mire is jutottunk az elmúlt két évtized alatt? Mi az egyházi iskolák jelentősége és feladata ma? – tette fel a kérdést.

A püspök a második világháború utáni államosításokkal kapcsolatban az egyházi iskolákról kibontako-

zó és máig élő viták kérdései közül többet érintve három téma (misztérium, kommunió, tradíció) köré rendezte gondolatait. Kiemelte: a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium egyházunk többi iskolájával együtt tudatosan kapcsolódik a lutheri reformáció programjához, templomaink mellé iskolákat építettünk, vallásos, istenes nevelést-oktatást kívánunk folytatni Jézus Krisztus missziói parancsát követve. „Meg-

győződésem, hogy mai magyar társadalmunknak, sőt Európának és az egész világnak is olyan nevelésre van szüksége, amely a »szakma« mellé a jézusi erkölcsöt is felvállalja! – mondta a püspök, és hangsúlyozta: hitünk, a vallás nem magánügy, hanem közügy.

De vajon meglátszik-e a Fasorban és más egyházi iskolákban végzett több ezernyi diák hatása a magyar társadalmon? Nem költői ez a kérdés

akkor, amikor az ENSZ világprogramja az emberiség etikai állapotát jelöli meg a világ legfőbb gondjaként. Végezetül a püspök a helyesen alkalmazott tradíció élvezetes irodalmi példaként említette: az evangélikus gimnáziumok ifjúsági irodalmi-kulturális önképző egyesületeit még Szabó Magda író is elismeréssel említette egykor.

■ Írta és összeállította: KÖHÁTI DÓRA

Az újraindulás huszadik évfordulóján az 1989-es „kezdőcsapat” három tagját kértük rövid múltidézésre.

Dr. Csepregi Zoltán teológiai tanár, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora

– Az úgynevezett tizenkettes kezdőcsapatban voltam, 1989 júniusában találkoztunk az első tanári értekezleten. A Fasorban népdal-éneklő körünk volt, szünetekben jöttünk össze, s még népdalversenyt is szerveztünk. Az első ballagáson, 1991-ben megleptük a ballagókat egy kvintettel, Bence Gábor, Kézdy Edit, Urbán Ágnes, Gombocz Eszter és jómagam énekeltek. Nagyon örülök, hogy ott lehettem az első években, mert mind diákokból, mind tanárokból nagyon tehetséges csapat gyűlt össze. 1989 mámorát éltük, ez ezek a barátságok máig tartanak.

Gadóné Kézdy Edit, a Deák téri gimnázium igazgatója

– Osztályfőnök voltam a kezdőcsapatban. Hősies, euforikus időnek éltük meg. 1988-ban végeztem, s ak-

kor derült ki, hogy újraindul a Fasor. Gyapay Gábor hívott előkészítő munkára, a biológia-szertár felszerelése volt a feladatom.

89-et úgy jellemezném, hogy lehetetlen nagy lelkesedés övezte a Fasort mind az egyház, mind a „világ” részéről. Kilenc évet tanítottam ott. Sokat köszönhetek dr. Bánhegyi György kémiantárnak. Két generációból állt össze a tanári kar. A pályánkat akkor kezdő fiatalokként jó volt a „nagy öregektől”, a régi fasori tanároktól tanulni. Ma már úgy látom, jelentős tehertételként nehezedett akkor ránk a Fasor kivételes múltja és öröksége, az elvárásoknak meg akartunk felelni. Azonban be kellett látni: harminchévet nem lehet csak úgy átugrani.

Rengeteg szülő akarta ide járni a gyermekét. A tanári karban nagy lelkesedéssel fogtunk munkához. Éreztük, hogy itt valami rendkívüli dolog kezdődik.

Dr. Bence Gábor egyházzeneész, Deák téri énektanár:

– Romantikus és hősies idő volt! Az induláskor azt gondoltuk – még szocializmus volt –, hogy jó ideig ez lesz az egyetlen evangélikus gimnázium. Az iskola. Gyapay Gábor a szaktanárok legjobbait hívta a tanári karba, a válogatás alapja az evangélikus kötődés és a szakmaiság volt. A zenei élet beindításához is jó bátorítást kaptam: folytassuk ott – mondta –, ahol 52-ben abbahagyták, illetve tegyünk még ennél is többet: a harmincas évek zenei világát éllesszük újjá. Dal- és zeneegyesületet alapítottunk a régi mintára, diákok öntevékeny csoportját, majd zenekar is alakult. Első szereplésünk egy karácsonyi koncert volt itt a fasori templomban – ma azt az adventi éneket énekeljük el, amit akkor. Utazások, dísztermi hangversenyek emlékéit őrzöm máig jó szívvel.



Dr. Roncz Béla



D. dr. Harmati Béla

A decemberi „hónap könyve” azokra a csendes, nyugalmas, otthoni órákra való, amelyekben talán az ünnepnapok idején végre lehet majd részünk. Ugyanis a *Tarisznyakönyvet* nem lehet és nem is szabad kutyafutóban átlapozni és gyorsan végezni az olvasásával. Akkor nem csináltunk semmit.

A *Tarisznyakönyv*: képek és versek, ámde nem képeskönyv, hiszen a kárpit nem a versek illusztrációja, és a vers nem az egyetlen lehetséges választás a kárpit mellé – akkor lesz a miénk ez a könyv, ha időt szánva rá, figyelmesen tanulmányozzuk, a részletek gazdagságára figyelve. Kétszer, többször is elolvéve vagy magunknál tartva, ha szükséges – ehhez kisméretű, kézbe illeszkedő alakja ideális. Ne nagyméretű művészeti albumot képzeljen el az olvasó, hanem igazi kis útítársat.

Egyébként szerencsésnek mondhatom magam, hiszen a kárpitok közül többet az elmúlt évek során a valóságban is megcsodálhattam már, sőt néhány éve járhattam Polgár Rózsa akkori otthonában is, ahol az álmok, a gondolatok, az érzések, a „kárpitba szőtt vallomások” átlé-

A HÓNAP KÖNYVE

Tarisznyakönyv

nyegülnek anyaggá. Azaz mégsem csak anyaggá, hiszen amit látunk, azok tárgy voltukból kilépve nagyon is élnek, lelket melengtetnek, a nézőt partnerré avatják. Ottjártamkor – a hangulatos tetőtéri műteremben, színes fonalak, fonott kosarak, szövöszékek, vonalzó, hengerrel feltekert vázlatok birodalmában – picit közelebb jutottam a titokhoz, hogy miként is lehet a legmélyebb kötődéseket a művészet eszközeivel megfogalmazni.

Polgár Rózsa Munkácsy- és Kosuth-díjas textilművész kárpitjainak mondanivalójuk van. Történetük. A művésze? A néző? Kettejük együtt, ahogyan a kárpiton keresztül, egymást ismerve vagy ismeretlenül találkoznak? Magam nem vállalkozom arra, hogy megfejtssem a titkot, csak gyönyörködöm. Hagyom, hogy hasson rám a látvány – és ebben a könyvben a szöveg is. Nem tudom meghúzni a határt,

hogy hol végződik a kép, és hol kezdődik a líra.

Egy néhány évvel ezelőtti interjúban a művésznővel az alkotólét izgalmairól, kinnal terhes boldogságáról, a magyarságról, hitről, talentumokról beszélgettem. Akkor így vallott: „Az alkotás – a művészi alko-

ra összeadódik, néha könnyen, máskor szenvedések árán. Ki mire kapott talentumot, feladatát ahhoz szabja a legfőbb Alkotó. Ő segít nekem is képet formálni, ő vezeti a művész kezét! Ahogyan ad esőt és napsütést, az alkotóerő is tőle származik. Ha eredményesen látjuk el feladatunkat, az nem saját sikerünk, hanem kötelességünk.”

A kötet szerkesztője, Zászkaliczky Zsuzsanna művészettörténész irodalmi tartalommal bíró képzőművészeti alkotásokként jellemzi Polgár Ró-

először találkozott kép és vers. Irodalomkedvelő emberként válogatta ki a kárpitok mellé az ismert, szeretett verseket, s ennek során két évtizedes „előválogató” olvasottságára (is) támaszkodott. Ebben a „női könyvben” azt találjuk: a nők ugyanazt a világot látják, ugyanott élnek, mint a férfiak, csak másképp súlyoznak, érznek, fogalmaznak. A szerkesztő ezt a „másképp fogalmazást” kívánta megragadni és kötetben átadni.

A szerzők már elment, nagynevű költők és köztünk élő fiatalok – érdemes rácsodálkoznunk az ő tehetségükre is! Álljon itt néhány név: Szécsi Margit, Károlyi Amy, Nemes Nagy Ágnes, Rab Zsuzsa, Kaffka Margit, Beney Zsuzsa, azután a remek író, költő, műfordító: Rakovszky Zsuzsa. De megemlíthetjük Szabó T. Annát és az én nagy kedvencemet: a novellákban is kiváló alkotó Tóth Krisztinát.

Aki e napokban éppen keresi valakinek a személyre szóló ajándékot karácsonyra, annak is figyelmébe ajánlom ezt a könyvet. Bár előfordulhat, hogy belelapozva nem adja tovább – megtartja magának...

■ K. D.

A hónap könyve – decemberben a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Tarisznyakönyv – Polgár Rózsa kárpitjai versekkel

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Eredeti ára: 1680 forint.
http://bolt.lutheran.hu/ • E-mail: kiado@lutheran.hu • Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.



tás is – a Teremtő ajándéka. Lelki folyamata leírhatatlan! A képzőművészet lelki, szellemi, fizikai eszköztá-

za különleges, háromdimenziós, ható kárpitjait. 2006-ban egy múzeumi majálisra készített műsort, ahol

Adventi gyertyát gyújtott a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet

▶ Neves közéleti személyiségek – D. Tóth Kriszta, Keresztes Ildikó, Eszményi Anett, a Csík zenekar és mások – körében dr. Lévai Anikó és Kovács Kokó István jószolgálati nagykövetelek gyújtották meg az első gyertyát a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ) adventi koszorúján november 29-én Budapesten, az Iparművészeti Múzeum aulájában. A segélyszervezet országos adventi adománygyűjtésének – sajtótájékoztatóval egybekötött – nyitányán részt vett Gáncs Péter evangélikus püspök is.

Milliárdoktól a legolcsóbb párizsiig

A számok világát éljük. Számok, melyek egyszer örömet, nagy gazdagságot, máskor gondot, bánatot, teljes kétségbeesést is jelenthetnek. Naponta hallunk több 100 milliárdos megszorító csomagról, minisztériumok milliárdos forráselvonásáról, valamint hallunk válságkommunikációra kifizetett fél milliárdról. Nem telik el hét, hogy ne értesüljünk újabb és újabb botrányos 50-70-100 milliós forintok végkielégítésekről. Már meg sem lepődünk állami cégek-nél kifizetett 3-5-8 milliós béreken, béren kívüli milliós juttatásokon. Vagdalkozunk a számokkal: először 3000 család veszítheti el a lakását a válság miatt, majd ugyanezen problémakörben dobálózunk 6000-es, majd pedig 12 000-es számokkal. Nagyon nem mindegy.

Halljuk azt is, hogy tavaly havonta 800 lakáshoz kapcsolódó devizahitel dőlt be, ma pedig már körülbelül 1200-ra tehető a számuk. Hallunk az ész és a szív költségvetéséről: mindenkinek 1 havi fizetéssel lesz kevesebb pénze 2010-ben, mint 2009-ben. És persze kommunikálják felénk azt is, hogy mindenkinek fájni fog.

Mindenkinek? Egyformán? Ki az a mindenki? Nekem szociális munkásként mostanában állandóan eszembe jut 1 család 4 gyermekkel. Akik 5 évvel ezelőtt 1 pincében tengték életüket, mert átverte őket a főbérlő. Eszembe jut, amikor ez a 6 tagú család először jelent meg a családok átmeneti otthonában segítségért kérve, mert már nem bírták.

Eszembe jut, hogy ez az apa 3 műszakos főállása mellett 2 mellékállást is vállalt annak érdekében, hogy örökre elfelejthessék azt az 1 pincét, ahol a gyerekekkel együtt éltek. Képek élednek újjá bennem, amikor hónapról hónapra újra számoltuk a megtakarított 20 000, 100 000, 500 000 forintot. 2-3 év kemény, mindennapos küzdelme, a feleség biztatása, a család egészsége. Örömtel-

li pillanatként éltük meg a családdal közösen az összegyűjtött millió után annak az 1 lakásnak a megvételét, melybe a család elfogadható havi törlesztőrészt vállalva költözhetett. Örültünk a legnagyobb kislány külön szobájának, a tanulmányi versenyeken megszerzett 5 oklevélnek, mely végre kikerülhetett a saját szobájának falára.

Majd eltelt 1-2 év, a válság jelei utolérték ezt a családot is. Az apától az első lépésben elvették a havi prémiumokat és az étkezési jegyet. A szülők számolnak, ez havi 40 000 forint mínusz jelent. Az anya hónapról hónapra precíz tervet készít, hogy milyen kiadásai lesznek. Osztja az oszthatatlant, keresi a 200-300 forintokat. Szeptemberben már nem tudott a munkahely iskoláztatási támogatást fizetni. Újabb súlyos mínusz 10-20-30 000 forint. Majd az apát az eddigi 5 nap helyett először csak 4-re, majd 3-ra, ezen a héten már csak 2 napra hívták be a munkahelyére. A fizetés a minimálbér arányos része lett.

A szülők életében újra megjelent a pince rémképe. Elveszíthetik azt az 1 lakást, melyet hatalmas erőfeszítéssel szereztek meg. Az anya gyűjti a csekkeket. Félreteszi a befizetnivalót, és számolja a maradékot. Számukra nem jelent semmit, hogy ki hány milliárdot, milliót hova és mikor szórt el. Nem jelent semmit, hogy ki hány 100 milliót vett fel, hogy hány milliós fizetések vannak ma Magyarországon. Az édesanya keresi a lehetőségeket, várja, kutatja, milyen segítséget kaphat, hogy átvészeljék, túléljék ezt a nehéz időszakot. Keresi, ki segíthet nekik, de nem tudja.

Az édesanya egyet tud. A férje már nem megy bevásárolni. Hogy miért? Mert szügyelli a húsos pultnál megkérdeznél: „Melyik a legolcsóbb párizsi?”

■ R. B.



FOTO: MESZAROS GABOR

Hideget is, meleget is oszt a MÖSZ

▶ Az elmúlt hetekben az ország különböző településein – Miskolcon, Zalaegerszegen, Gyulán – osztottak nagy mennyiségű tartós élelmiszert a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ) munkatársai. A részletekről íj. Kis Boázt kérdeztük.

– Az ideai országos akciónk vége felé közeledünk, melynek keretében háromszáz településen, háromszáz-ezer lakos számára adtunk át összesen kétezer tonna tartós élelmiszert Borsodtól Zalán át Hajdú-Bihar megyéig. A kisebb településektől kezd-

szorultabb személyeinek intervenciós készletekből származó élelmiszerekkel történő ellátásáról. Magyarországon uniós taggá válásával egyidejűleg hazánkban is elindulhatott ez a fajta segélyezési mód. Lebonyolítását – a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivaltól kapott felhatalmazásuk alapján – jellemzően a főbb karitatív szervezetek végzik.

Az ökumenikus segélyszervezet 2006 óta vesz részt a programban. Folyamatosan egyre nagyobb mennyiségű tartós élelmiszer szétosztását vállaljuk: míg tavaly hétszáz tonnát juttattunk el az érintetteknek, idén ennek közel háromszorosát vállaltuk, mert látjuk, hogy ez az egysze-

hez való hozzájárulásként lehet kiosztani. Mi inkább az előbbi végezzük. A mostani, egyenként körülbelül tizenegy kilogrammos csomagok lisztet, tésztát, cukrot, tejet és kekszet tartalmaznak.

– A segélyszervezet munkatársai személyesen adják át csomagokat?

– Amikor van rá lehetőség, akkor munkatársaink, önkénteseink maguk is részt vesznek az élelmiszerosztásban, de alapvetően a helyi önkormányzatok és családsegítő központok közreműködésére támaszkodunk.

– Közeledik a tél. Milyen hasonló jellegű programokkal készülnek? Gondolok itt elsősorban a hagyományos, karácsony előtti melegétel-osztásokra.

– Budapesten, a XIII. kerületi Országbíró utca mögötti parkolóban idén is több napon át meleg étellel várjuk majd a hajléktalanokat. Ugyanígy a szokásos ruhaosztásokat is megrendezzük majd. Ezekkel az akcióinkkal – tudva azt, hogy ebben az időszakban fogékonyabb a társadalom a rászoruló problémáinak megoldására – az egész éves tevékenységünket szeretnénk kicsit ismertebbé tenni, hiszen országsszerte tizenhat intézményünk mintegy ötven különálló szolgáltatásával nemcsak karácsony és újév idején, hanem folyamatosan, egész éven át segítünk a rászorulóknak.

■ V. J.



FOTO: MÖSZ-ARCHIVUM

ve a nagyvárosokig főként a hátrányos helyzetű gyermekek családjai, a kisnyugdíjasok és a létminimum alatt élő családok részesülnek az adományból.

– Mit kell tudni az EU élelmiszersegély-programjáról?

– Az unióban még 1992 végén hoztak határozatot a közösség legrá-

ri, kisebb adomány is segítséget jelent a mindennapi gondjaikkal küzdő családoknak. Ez a néhány ezer forint télen jól jöhet például a fűtésszámlához, ősszel a gyermekek beiskolázásához vagy éppen ruháztkódásához, egyéb kiadások kiegészítésére.

Az adományt egységcsomagok formájában vagy a közétkeztetés-

A programról, illetve a Magyar Ökumenikus Segélyszervezetnek az ahhoz kapcsolódóan meghirdetett adománygyűjtéséről a www.segelyszervezet.hu oldalon olvashatnak bővebben.

HIRDETÉS



szereket.éhség.hu

Csekket kérhet 06 1 205-3955

Országos Adventi Pénzadománygyűjtés, hogy még több családnak segíthessünk!

Magyar Ökumenikus Segélyszervezet



VÁROM ŐT

Gyermekkorom egyik legkedvesebb alakja volt a nagybátyám (szigorúan tekintve a rokon viszonyt ez nem is igaz, nem ő az igazi nagybátyám, hisz az én dédimám és az ő anyukája voltak testvérek, de ez sose érdekelt). Ő volt „a Jani bátya”. Nagyon szeretett engem, és én rajongtam érte.

Nem találkozhattunk túl sűrűn, ezért mindig különleges alkalomnak számított, ha meglátogatt minket, vagy ha mi mentünk el hozzá. Azt hiszem, iránta való szeretetembe egy nagy adag önzés is vegyült: sose jött üres kézzel, mindig hozott például egy nagy doboznyi csuda finom kiskörösi fagyiból, illetve nála „Enikőnek mindent szabad” volt, amit otthon nem. Sajnos fiatalon halt meg, így mikor tizenöt éves lettem, már nem volt Jani bátyám. De sokat emlegetjük – még mindig – a családban, és sokszor eszembe jut – különösen, ha valami történik velem –, hogy milyen jó lenne ezt neki elújságolni, vagy vajon mi lenne a véleménye bizonyos dolgokról.

Advent küszöbén gondolataim a közelgő ünnep felé fordulnak. Tervezzük a családi és a gyülekezeti programokat – látogatásokat, házi úrvacsorákat, meghitt templomi alkalmakat, adventi szerénadót, a megszokott és új kínálatot. Személyes terveim is vannak, és remélem, hogy sikerül valóban áldottá tenni az adventi készülést, tartalommal, mélységgel telik meg Krisztus-várással, és Isten megtestesült szeretetének ünnepeként élem majd meg az idei karácsonyt.

Jani bátyával kapcsolatos emlékeim most adventi önvizsgálatra (is)



FOTÓ: LUKÁCS GABI

készítenek, s a keresztény rutint célozzák. Várom őt, az Úr Jézust, nagy találkozásra készülök vele – vallom, de vajon milyen mélységig igaz ez? A szívemet mennyire forrósítja át? Az izgatott, ajtó felé pillantgató, „jaj, mikor jön már?” lelkület gyermeki türelmetlensége ismerős-e a felnőtt hívó számára ilyenkor?

Most tudatosul bennem az is, hogy önzőségem milyen világosan tetten érhető így adventben is. Hisz korábbi tapasztalataimból már tudom: ha sikerül e négy hétben valóban készülni fizikailag és lelkileg, akkor lesz csak áldott az ünnep, tehát

ha erre vágyom 2009-ben, akkor itt a lehetőség! S azt se feledhetem, hogy bizony „megéri” hinni az Úr Jézusban és viszonozni az ő önzetlen szeretetét azzal a sokszor oly önző szeretettel, amely tőlem telik, hiszen ő Pásztorom, Megmentőm, Krisztusom, aki mindennapjaimban hordoz, segít, és örök életet ad.

„Várom az Urat, várja a lelkem, és bízom ígérétemben. Lelkem várja az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, mint az örök a reggelt.” (Zsolt 130,5–6)

Áldott adventet!

■ HULEJ ENIKŐ

HETI ÚTRAVALÓ

„Egyenesedjétek fel, és emeljétek fel a fejetekeket, mert közeledik a megváltások.” (Lk 21,28)



Advent második hetében az Útmutató reggeli s heti igéi Jézus Urunk második eljövételére irányítják a tekintetünket, és pillanatnyi helyzetünket így határozzák meg: két advent között élünk; ítélet előtt, ámde kegyelem alatt! „Az Emberfia eljön az ő Atyjának dicsőségében, és megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint.” (Mt 16,27; LK) Népe megváltójaként jön vissza az Úr, s felragyogtatja az örök élet világosságát; de „hívjal engem segítségül a szorongatás idején, én megszabadítlak, és te dicsőítesz engem” (GyLK 709,6). Vezérigénk kapcsán Luther bátorít: „Mert mi mást jelent »a ti váltságok«, mint hogy téged, ki most az ördög foglya és minden ő nyilának célpontja vagy, Krisztus megszabadít s magához visz. Mért félnél és rettegnél hát az ítélet jeleitől?” – „És akkor jelek lesznek a napban, a holdban és a csillagokban (...) És akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel. (...) tudjátok meg: közel van az Isten országa.” (Lk 21,25,27,31) Istennél egy nap ezer esztendő, ezért „legyetek tehát türellemmel, testvéreim, az Úr eljövételéig” (Jak 5,7). Tanúsítatok szeretetet és kitartó állhatatosságot, míg reménységetek be nem teljesednek; „kövessétek azokat, akik hit és türelem által öröklék az ígéreket” (Zsid 6,12). Felmagasztalt Urunk e nekünk küldött két levelében közös az intés: „Térj meg!”, a felhívás: „Akinek van füle, hallja meg, mint mond a Lélek a gyülekezeteknek!”, az ígéretek: „Aki győz...” (Jel 2,16,17,7) De egy kevés (?) panasza is van ellenünk: pogány kultuszok virágzanak körülöttünk. Ne essünk áldozatul tévtanításaiknak, ne higgyünk hamis próféciáiknak s hazug apostolainak! Csak így lehet új nevünk s örök életünk Isten paradicsomában. Gyermekei hit által, kegyelemből igazulnak meg; és mert e földi életük s tetteik kedvesek Isten előtt, jutalmat is kapnak, és nem kerülnek a kárhóztató ítéletre. „Mert mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé, hogy mindenki megkapja, amit megérdemel, aszerint, amit e testben cselekedett: akár jót, akár gonoszt.” (2Kor 5,10) Jézusnak oda kellett állnia a nagytanács elé, ám vádló szavaik alapján – „Akkor hát te vagy az Isten Fia?” – ítélte meg az őt elutasítókat: „Ti mondjátok, hogy én vagyok.” S ezzel beteljesült Dávid próféciája a Messiásról: „Így szól az Úr az én uramhoz: Ül a jobb kezem felől” (Zsolt 110,1) – mert „mostantól fogva ott ül majd az Emberfia Isten hatalma jobbán” (Lk 22,70,69). Pál az Úr igéjével mondja el a hívők feltámadásának s elragadtatásának rendjét. „Mert amint felhangzik a riadó hangja, (...) maga az Úr fog alá szállni a mennyből, és először feltámadnak a Krisztusban elhunytak, azután mi, akik élünk, és megmaradunk, velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk.” (1Thessz 4,16–17) Te is?

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Mit ad Isten?

A Heti Válasz interjúkötete

Kedvezményes
könyvadásítás:

HetiVálasz
KIADÓ



Bolti ár:
2900 Ft

Vásárolja meg a kötetet **20%-os kiadói kedvezménnyel!**

5 példány vásárlása esetén 30% kedvezményt és ingyenes házhoz szállítást biztosítunk vidéken is.

Egy nem különösebben hitbuzgó színész, aki templomot épít. A tévériporter, aki élő példa arra, hogy sikeres emberként is lehet szentségi házasságban élni. A szocialista politikus, aki abszurd világképnek tartja a materializmust – és fideszes társa, aki a Szovjetunióban mélyült el hitében. Huszonkét élethelyzet – ugyanennyi vallomás hivatásról és küldetésről, hitről, egyházzal, útkeresésről, szenvedésről. Az emberlét csodája, ahogy mondani szokás: tabuk nélkül; egyenes kérdések és őszinte, olykor megrendítő válaszok.
hetivalasz.hu/konyv

Cím: Heti Válasz Kiadó Kft., 1027 Budapest, Horvát u. 14–24. • E-mail: informacio@hetivalasz.hu • Fax: 061-461-1407
Heti Válasz- előfizetőknek szóló hűségprogram-kedvezményeinkről bővebben a www.hetivalasz.hu/husegprogram oldalon olvashat.

Nevelési helyzet

„Az az indulat legyen bennetek, ami Krisztus Jézusban is megvolt” (Fil 2,5)

Kritikusan méregetjük egymást. Mindketten kíváruunk... Várjuk azt a pontot, amikor valaki végre hajlandó lesz reagálni. A helyzet feszült, akár egy pókerparti. A tét nagy, a játsszák bonyolultak, de a lényeg egyszerű: mindketten nyerünk, vagy mindketten veszítünk... Senki sem játssza ki a lapjait, bár sejtjük, hogy mi lehet a másik kezében, de kockáztatni nem akarunk. Én sem, ő sem. A gyerek végigmér. Szeme, mint a röntgen sugara, a vesébe lát.

Vagy talán mégsem, olyat felnőttek tesznek. Ő a szívet vizsgálja, a másiban lakó lelket. De jaj, ha megtalálja... és nem lel rá benne megváltó Krisztusára. Mert neki ő kell, még akkor is, ha hitetlen. A gyerek már nem éri be kevesebbel. Csakis a szenvedélyes, kitartó, együtt érző, mindent értő, szigorú, mégis magát is odaadó Jézust keresi. Minden gyarló emberben. Bennem is. Mint könyörtelen vizsgabiztos tesztel és próbára tesz. Ő maga, mint érzékeny műszer, finom detektor mindent lát, mindent tud, mindent érez, és mindenre reagál. Titokzatos világ az övé, ösztönös és érzelmes. Tanul. Játsszani a játékszabályaink szerint. Amelyek messze nem eszményiek. Keresi a hibát, hátha elárlalom magam, vagy talán jelt adok neki. Most dől el minden. A két szempár egymásra szegeződik, ez az ősi pedagógia.

A farkasok szeme tele erővel és hatalommal. A szülő szeme tele szere-

tettel és irgalommal. A forradalmár szeme megfeszült elhatározással és göggel. A gyermek szeme tele a szeretet falánk vágyával. Mert ezt éhezni őszinte, mohó kívánsággal. De nem fogadja el akárkítól csak úgy akárhogy, odavetetten. Bizonyítani kell, hogy kitartanak mellette, hogy képesek úgy legyőzni, hogy nem alázzák meg. Tökéletesnek kell lennie, mint Krisztusnak, aki megfeszült érte a kereszten. Őt szeretni kell, biztonszágot adóan, kitartóan, megtépázottan. Szeretni, ha ölelésre vár, szeretni, ha két lépés távolságban marad, szeretni, ha szembeszáll, ha megbánt, ha elszakad, szeretni, ha megrémülve visszatér.

Szeretni most! Lélegzetvételnél pillanat csupán, és a gyerek enged. Arcvonásai enyhülnek, ellazulnak. Fegyvereit letette. A lapok az asztalon. A nevelő ott áll ereje teljében, a megnyugtató diadalban. Persze tudja, a gyereket nem ő törte meg. Hiszen az ekkor már ártatlan szempár tulajdonosát nem győzték le. Önmaga korlátozza önmagát. Elfogadja, hogy a másik felnőtt, ő pedig örömmel lesz újra minden erejével gyermek. Mert megtalálta a másikban, amit keresett. A húr nem feszül tovább, elpattintani sohasem akarta. Csak érezni, hogy elég erőse ahhoz, hogyha ránehezedik, megtartsa.

Viszontszeret! De nem engem. Hanem azt, akit megtalált bennem.

Nevelni ma, ezekben a kritikus időkben csak így, a hit által megragadott Jézus Krisztussal lehet, minden helyzetben.

■ KOPF ANDRÁS iskolalelkész

„...ahol az Úr Lelke, ott a szabadság”

Tanulói csendesnap a kőszegi evangélikus szakképző iskolában

► **Te mit gondolsz a szabadságról? – hangzott el Zsóri-Ments Orsolya iskolalelkész kérdése az Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi és Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium diákcsendesnapjának kezdetén. Az intézmény ez évben először szentelt egy teljes napot a lelki elmélyülésre, s a résztvevők visszajelzése igazolták, hogy a mai rohanó világban erre bizony nagy szükség van.**

Ahogy a címben olvasható ige (2Kor 3,17) is jelzi, a csendesnap középpontjában a szabadság problematikája állt, e kérdés köré szerveződtek azok a programok, foglalkozások, melyek különböző nézőpontokból próbálták megvilágítani e ma is élő problémát.

Zsóri-Ments Orsolya lelkész nő problémafelvető, gondolatébresztő szavait vihették magukkal azok a diákok, akik részt vettek a kezdőrendezvényen, majd bepillanthattak a csoportos foglalkozásokba, melyek az iskola területén forgószínpad-szerűen zajlottak – így a tanulók részesei lehettek majdnem minden programnak. De melyek is voltak ezek?

Weltler Gábor lelkészjelölt a szabad akarat problémáját vizsgálta, míg Gombos Ágnes hitoktató napjaink egyik legfontosabb kérdésére irányította a figyelmet: hol a határ szabadság és szabadoság között?

A sajtószabadság kérdéskörét járta körül Szenkovits Péter újságíró,

Vincze Anita tanárnő és osztálya pedig a fiatalok körében rendkívül népszerű világháló és a szabadság összefüggéseiről tartott a résztvevőket is megmozgató foglalkozást.

Az érintett korosztály minden napjait befolyásoló problémákat dolgozott fel Hasza Mónika evangélikus beosztott lelkész és Sélley Mária hitoktató: előbbi a szerelem, utóbbi a tanulás szabadságáról beszélt a fiataloknak. Kovári Lajos és Tóth Ta-



KEP A VALAHOLO EUROPÁBAN CÍMŰ FILMBŐL

más történelem szakos tanárként arra kerestett választ, hogyan érvényesültek az emberi szabadságjogok a történelem során.

A szervezők a film nyelvén is szóltak a fiatalokhoz. A *Valahol Európában* című film kapcsán felvetődött a gondolat, hogy a szabadság a legnehezebb időszakokban is támaszt jelentő érték lehet mindannyiunk számára.

Megrázó hatást gyakorolt a fiatalokra a sopronkőhidai börtön egyik cellájának másolata, melyet az iskola dísztermében állítottak fel a bün-

SZÓSZÓRÓ



Rovatgazda: Balog Eszter

tetés-végrehajtási intézet dolgozó. A börtönőrök elbeszélése alapján világossá válhatott a diákok előtt, milyen körülmények között élnek, milyen problémákkal küzdenek szabadságuktól megfosztott embertársaink.

A résztvevők közül többen kiemelték: jó volt kiszakadni kissé az iskolai mindennapokból és olyan dolgokról hallani, beszélgetni, amelyekről a napi feladatok mellett kevesebb szó esik. A tanulók értékelték, hogy a foglalkozások szervezői ügyeltek arra, hogy mindenki szóhoz juthasson, megfogalmazhassa a témához kapcsolódó gondolatait.

A csendesnap zárásaként ismét a templomban gyűlt össze az iskola közössége. A záró istentiszteletet a diákok alkotta zenekar játéka tette még bensőségebbé, hangulatosabbá. A tanulók sok élménnyel és megszívlelendő gondolattal gazdagodva hallgathatták meg a lelkész nő igehirdetését, aki rámutatott az örök igazságra: „...ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.”

■ TÓTH TAMÁS tanár

HIRDETÉS

A Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság (KÖT) következő összejövetele december 7-én, hétfőn 18 órakor lesz a Háló helyiségében (1053 Budapest, Ferenciek tere 7-8., Kárpátia udvar, III. lh. II. em.). Témája Orián Géza előadása: *A cigány ifjúság körében végzett pasztorációs és integrációs tevékenység*. Mindenkit szeretettel vár a társaság vezetősége.

HIRDETÉS

Felvételi hirdetés

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet a 2010/2011-es tanévre nyolc-, öt- és négyosztályos tagozatára tehetséges, jó tanulmányi eredményű, ebben a tanévben negyedik, illetve nyolcadik osztályos tanulók számára. Vidéki tanulókat is várunk, ugyanis kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani.

Minden hozzánk jelentkező tanulónak a központi, általános tantervű írásbeli felvételi vizsgára kell jelentkeznie 2009. december 11-ig, a felvételi jelentkezési lapnak 2010. február 19-ig kell beérkeznie iskolánkba.

2010. január 27-én 17 órától gimnáziumunk bemutatására invitáljuk a felvételi előtt álló diákokat és szüleiket. Tájékoztatót tartunk a felvételi eljárásról, követelményekről, az újonnan bevezetésre kerülő természet-tudományos tagozatról.

A felvétellel kapcsolatos információ az iskola titkárságán (1/322-4406) keresztül kérhető, illetve honlapunkon olvasható (www.fasori.hu).

Saját hangon megszólalni

Interjú dr. Szabó Lajossal, az EHE tanszékvezető professzorával, a Luther Márton Szakkollégium igazgatótanácsának elnökével

► **Száz éve kezdte meg működését a Luther Otthon. Az évforduló alkalmából – amint annak idején az *Evangélikus Élet* is beszámolt róla – november 13-án emlékkonferencia elevenítette föl az intézmény történetét. A jelenleg is felsőoktatási intézményekben tanuló – elsősorban evangélikus – fiatalok elhelyezésére hivatott fővárosi Luther Márton Szakkollégium igazgatótanácsának elnökével, dr. Szabó Lajos professzorral, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Tanszékének vezetőjével ezen a bizonyos konferencián készült az alábbi interjú, amelyet nem véletlenül közlünk lapunk ifjúsági oldalán...**

– *Professzor úr, miért lehetünk büszkék a Luther Otthonra? Milyen gondolatok megfogalmazására ad alkalmat a centenáriumi ünnep?*

– A leglényegesebbnek azt tartom, hogy a Luther Otthon szellemi műhely. De nem csak az, és éppen arra ébredtem rá, amikor erre az ünnepre készülve beszélgettünk, hogy azok a hallgatók, akik annak idején a kollégiumban lakhattak, nagyon hamar egyfajta lelki közösségre találtak itt. Többen is beszámolnak ennek az élményéről, igyekeztem is ezt a kezdőáthitombá belefogalmazni, amikor arról szóltam, hogy az életre szóló befogadás érzését kapták a ré-

gi – és remélem, a mai – Luther otthonos diákok.

Még zuglóli lelkész koromban történt, hogy istentisztelet alkalmával megszólítottak tudósok, művészek, értelmiségiek, s beszélgetés közben említették, hogy „azért értem el ezt



FOTÓ: BOTTÁ DÉNES

és ezt, mert Luther otthonos voltam... Befogadtak? Azóta is őrzöm ezeket a vallomásokat. Ez nem bezárt lelki közösség volt, hanem nyitott, ami az egyetemistákra nagyon jellemző volt. Akik nehezen találtak otthonra Budapesten, nagyon örültek, hogy a Luther Otthonba kerülhettek. De nem is csak a vezetés miatt, hiszen nemcsak az adja meg az „otthonjellegét”, hanem azért is, ahogyan a hallgatók egymás életét segítették, kísérték.

A másik ok a büszkeségre, hogy egy ilyen szakkollégium – és erre is jó alkalom a kerek évfordulónál való megállás és hálaadás – figyelmeztet arra, hogy az egyháznak igen fontos értéke az, ha a jövő tudósai, művészei, kutatói, gondolkodói közelebből megismerik az egyház tanítását, s civil életükben így tesznek biztonszágot Istenről.

– *Mint a gyakorlati teológia professzora és az igazgatótanács tagja, továbbá rendszeres előadója a szakkollégiumi kurzusoknak, miben látja az otthon teológiai és spirituális egyediségében rejülő, igazi lutheránus értékét?*

– Amikor száz évvel ezelőtt elindult az intézmény, meglehetősen nagy Luther-reneszánszot éltek meg a gondolkodásban és az egyházban is persze. Másrészt hangsúlyoznám, hogy Luther Márton a világiak szerepét az egyház életében egy kicsit másképp értette, mint a többi reformátor. Olyan értelemben, hogy az ő hangjuk, a „saját hangjuk” szóljon meg evangéliumi biztonszágtételként, amelyben benne van mindaz, amit a szakterületük, a kutatásaik révén felismernek, közvetíteni tudnak. A mai fiataloknak ez fontos szempont: a kortársakkal laknak együtt hívőként, keresztényként, evangélikusként. Ökumenikus szellemen is gondolkodhatnak továbbá, és együtt kutatják Luthert.

– *Hogy tapasztalja: mi érdeklí ma az egyetemista fiatalságot egyházunkból?*

– Magam is több előadást tarthattam a szakkollégiumban, éppen pár hete is egyet, s az volt a hallgatók kérése, hogy mutassam be egyházunk gyülekezetmodelljeit. Nagyon ér-

dekes volt, hogy akár közgazdász-hallgató, akár műszaki területen tanuló diák olyan részletekbe menő kérdéseket tett fel, amelyek hasonlóan alapos válaszokat igényeltek. Örömteli meglepetés volt az érdeklődésük mélysége. Az érződött belőle, hogy felelősséget éreznek a jövő egyházáért.

– *Ez a mondat jól át is vezet a záró kérdéshez: hogyan látja Ön a jövő Luther-szakkollégiumát? Milyen távlatokban gondolkodnak a szakkollégiumért felelősök, és mit várnak, remélnék az onnan kikerülő, ebben a szellemi-lelki légkörben nevelődő értelmiségi fiataloktól?*

– Azt gondolom, a jelenlegi épület eléggé szerény – de ezt az egyház vezetése nyilván szintén érzékeli, és meg fogja oldani. Jó lenne, ha hosszabb távon bővíthetne, hogy többen lehessenek részesei a kollégiumi életnek. De a legfontosabb mégis az egész egyháznak – miként már tíz éve megfogalmazódott –, hogy az egyetemisták, főiskolások kollégiumi programját végre tudjuk hajtani. Országosan fontos lenne – főleg az egyetemi városokban – kollégiumot biztosítani.

A szakkollégium jövőjét illetően azt mondom, hogy nagyon sok területről, az ország különböző részéről érkeznek Budapestre érdeklődő, nyitott, komoly gondolkodású fiatalok, és ha ők itt egymásra találhatnak, akkor a jövő friss szemléletű, reményteljes nemzedéke alakulhat ki a kollégiumban.

■ KŐHÁTI DÓRA

Akik nálunk szolgálnak külföldön

Külföldi önkéntesek találkoztak egymással és a vendéglátó egyházak képviselőivel november 26-án délután az országos iroda Üllői úti épületében. A hét országból érkezett mintegy két tucat fiatal döntő többsége valamilyen cigánymissziós területen végez diakóniai vagy más jellegű segítő szolgálatot.

A nemzetközi Önkéntes Diakóniai Év Programiroda (ÖDE) szervezésében zajlott esemény házigazdája dr. Fabiny Tamás külügyekért felelős evangélikus püspök és Tarr Zoltán, a Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának tanácsosa volt. A vendégeket elkísérte Závodi Emese és Bogdán József, az ÖDE Programiroda munkatársa, valamint dr. Arden Haug, az Amerikai Evangélikus-Lutheránus Egyház európai összekötője is.

Rövid áhítat és kölcsönös ismerkedés után Fabiny Tamás és Tarr Zoltán – tekintettel az önkéntesek által



FOTÓ: VITALIS JUDDIT

végzett munkára – a magyarországi diakóniai szolgálat utóbbi évtizedéről, illetve a cigánymisszió aktuális helyzetéről adott tájékoztatást.

Az előadások után az ifjú önkéntesek – akik az elmúlt hónapokban máris bőségesen, testközelből szerezhettek tapasztalatokat – kérdések sorát tették föl. A házigazdák egyetértettek abban, hogy az egyházaknak –

a civil társadalommal karöltve – igen fontos szerepet kell betölteniük, és égetően sürgős feladatot kell ellátniuk a cigányság társadalmi integrációjának előmozdítása érdekében. Az egyház azonban eközben sem feledkezhet meg mindenkorri elsődleges küldetéséről, az evangélium hirdetéséről.

■ LÁSZLÓ VIRGIL

Egy gyülekezeti ház – két esemény

Vincellérszeminarium

Újból bizonyították nyitottságukat a kiskőrösi evangélikusok, amikor két egymás utáni napon két egymástól merőben különböző rendezvényre hívozták az érintetteket imaházukba.

November 27-én, pénteken az imáron évek óta hagyományos vincellérszeminarium résztvevőit várták. Hazánk uniós csatlakozása előtt döntött úgy a gyülekezet, hogy – az Iniciatíva Protestáns Vállalkozói Egyesület segítségével és szakmai támogatásával – rendszeres képzéseket szervez evangélikus vincelléreknél. Azoknak, akik szeretnének a változó piaci körülmények között is talpon maradni, s ezen felül fontosnak tartják a mennyiségi szemléletről a minőségi irányába történő váltást.

Évente, november utolsó péntekjén kerül sor erre a rendezvényre. A résztvevők – idén mintegy ötvenen – délelőtt szakmai előadást hallgatnak meg, délután pedig újbormustarra zárja a napot.

el, az Agrárgazdasági Kutatóintézet tudományos munkatársa tartotta. Szakterülete a szőlészet és a borászat. Borpiaci kilátásainkról és versenyhelyeinkről szól mondhatni fájdalomosan őszintén. A vincellér is azért kelkorán és fekszik későn, mert szeretne minél jobb bort előállítani, s azt lehetőleg a legjobb áron eladni. A mostani szüretre azonban a megalázóan alacsony felvásárlási árak voltak a jellemzőek. Amikor egy kiló krumpoli árértékét két kiló szőlőt lehet venni, nos, ilyen körülmények között szinte lehetetlen a kistermelők piaca jutása.

A délutáni bormustrát Módos Péter borakadémikus, a Magyar Borakadémia korábbi elnöke vezette. A szeminarium résztvevői – köztük a Kiskőrösi Vincellérképző végzős tanulói – összesen negyvenfajta bort hoztak el bírálatra. Egymás után véleményezte a szakember az ilyenkor még nem kész borokat, s a vincellérek a kóstolás közben buzgón jegyzeteltek, hiszen még a pincékben is sok minden változhat. Általános vé-

ment első vasárnapját megelőző szombaton a lelki feltöltődés és megerősödés lehetőségét kínálta az egyházközség. A nap témája így hangzott: *Testi-lelki egészségünk. Gyököcssy Endre* a következőket írja a test és a lélek kölcsönhatásáról: „Amit a mai orvostudomány már tud, azt a zsolttáros több ezer évvel ezelőtt érezte, sőt le is írta például a 32. zsolttár 1–5. versében. Ezt egy neves pszichológus éppen ezért »pszichoanalitikus«, lélekelemző zsolttárnak nevezte.”

Szeverényi János országos missziói lelkész erre a zsolttárra építve foglalta egységbe azt, amit a nap többi előadója a maga szemszögéből mondott el. A megélt bűnbocsánat az azt megelőző felismerésekkel, bűnlátással elengedhetetlen a gyógyuláshoz. Aki dacol Istennel, az nem kér gyógyító ajándékából sem.

Személyesen átélt eseteken keresztül tett biznyságot dr. Koch Béla háziorvos – mint hívó evangélikus – arról, hogy miként próbálja betegeinek megmutatni a teljes, testi-lelki gyógyulás útját. Az általa írt kis könyvet – amely immáron a negyedik kiadását éri meg karácsonyra – jó szívről lehet kezébe adni gyülekezeti beteglátogatóknak éppúgy, mint maguknak a betegeknek.

Honti Irén kiskunhalasi lelkész, aki az ottani kórház evangélikus kórházlelkésze is, ugyancsak tapasztalataira építve mondta el, hogyan tehetünk – lépésről lépésre – mi magunk is a testi-lelki egészségünkért.

A gutaütött ember meggyógyításának története a hittanosok kedvence. Mert itt bontják meg a tetőt a beteghordozók, hogy a nyíláson át engedjék le kőtelén Jézus lábai elé a mozgásképtelen embert. És Jézus az ő hitüket látva gyógyítja meg a bennét. A nap egyik hazavihető tanulsága volt a felismerés: szabad nekünk is „odahinni” Jézushoz betegeinket. A másik pedig, amit oly nehezen tanulunk meg: test és lélek összhangja nagy esély a gyógyulásra. Pontos szám is elhangzott: nyolc-tízszere esélye van a gyógyulásra annak a betegnek, aki Istent bíz, és hisz Jézus Krisztus gyógyító szeretetében!

Két nap – két különböző esemény. De valójában ugyanarról szól. Ha Istennek nem mindegy, hogyan élünk hétköznapjainkban, emberi testünkben, akkor az Isten népének sem lehet közömbös.

■ LUPTÁK GYÖRGY



FOTÓ: KECSKEMÉTI PÁL

Lupták György esperes nyitóáhítata után Font Sándor országgyűlési képviselő, a Magyar Országgyűlés mezőgazdasági bizottságának elnöke – aki nem utolsósorban soltvadkerti evangélikus presbiter is – szölt a mezőgazdaság társadalmi beágyazottságáról. Beszélt az agráriumot ért pusztító átokfutás következményeiről, de a kiút lehetőségeiről is: Magyarországon a mezőgazdaság a családi gazdaságok újbóli felerősítésével a legnagyobb munkaadóra válhatna, ezzel jelentősen javítva a jelenlegi foglalkoztatottsági és eredményességi mutatókon.

A következő előadást Györe Dáni-

lemény volt, hogy az idei évjárat a vörösborkból kiemelkedően jónak ígérkezik, de a fehérborok is reményt keltőek.

S hogy miként kerül a csizma az asztalra – vincellérszeminarium az imaházba? Egy gyülekezetnek arra is oda kell figyelnie, miből és hogyan élnek a tagjai. S ha tud, akkor segítsen – akár ily módon is.

Egyházmegyei presbiteri csendesnap

Másnap, november 28-án a Bács-Kiskun Egyházmegye közel kilencven presbitere jött el a kiskőrösi imaházba. Csendesnapra szölt a meghívó; ad-

HIRDETÉS

„Istenem vagy, hálát adok neked, Istenem, magasztallak téged!” (Zsolt 118,28) Isten iránti hálával és örömmel értesítjük, hogy december 13-án, vasárnap 15 órakor hálaadó istentiszteletet tartunk százéves nagygyimóti evangélikus templomunkban. A hálaadó istentiszteleten ígét hirdet Ittész János elnök-püspök. Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját az istentiszteletre és a szeretetvendégségre. Cím: 8551 Nagygyimót, Pápai u. 51. Mobil: 20/824-4372. E-mail: csaba.szakos@lutheran.hu.

A gyülekezet presbitériuma

HIRDETÉS

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) és a Magyar Evangélikus Konferencia (Maek) *Evangélikus testvér-gyülekezeti kapcsolatok a Kárpát-medencében* című sorozatának legközelebbi alkalmát december 10-én 17 órakor tartják az országos iroda utcáról nyíló termében (1085 Budapest, Üllői u. 24.). Téma: *Örvidék (Ausztria), / Órisziget-Nemescsó*. Áhítattal Solymár Mónika, előadással Mag. Otto Mesmer és Kalincsak Balázs szölgál.

HIRDETÉS

A miskolc-belvárosi evangélikus gyülekezet várja az útítársként csatlakozni kívánó érdeklődőket a *Luther Márton* életét végigkísérő, *Luther nyomában* elnevezésű németországi autóbusszos társasútjára. Időpont: 2010. május 25–29. Résztvételi díj: 71 000 Ft/fő.

Ugyancsak a miskolciak szervezésében látogatás Szentföldre és Petrába. Időpont: 2010. február 21–28. Résztvételi díj: 320 000 Ft/fő.

Jelentkezés, bővebb felvilágosítás: Miskolci Evangélikus Egyházközség lelkészi hivatala, 3530 Miskolc, Hunyadi u. 8., tel.:46/505-726 (9 és 13 óra között) vagy Sándor Frigyes esperes: 20/824-3222. E-mail: luther@chello.hu

HIRDETÉS

ÚTMUTATÓ
A BIBLIA RENDSZERES OLVASÁSÁHOZ
OLVASMÁNYOKKAL

2010

Vigyél szeretetet a világba – ajándékozz Útmutatót...

- ...szüleideknek,
- ...gyermekednek,
- ...unokádnak,
- ...barátodnak,
- ...szerelmednek,
- ...szomszédodnak,
- ...munkatársadnak,
- ...főnöködnek,
- ...a sarki boltosnak vagy bárkinek, akire szeretettel gondolsz; adventi estékre... karácsonyra... születésnapra... névnapra... évfordulóra... keresztelőre... esküvőre...

vagy csak azért, hogy mosolyt csalj mások arcára.

Útmutató 2010 – 350 forint
Útmutató 2010 olvasmányokkal – 540 forint

A Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója
1085 Budapest, Üllői út 24.
Telefon: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518
Fax: 1/486-1229
E-mail: kiado@lutheran.hu
www.lutherkiado.hu

Az evangélikus könyvesbolt adventi nyitva tartása



Az adventi időszakban meghosszabbított nyitva tartással, karácsonyi újdonságokkal és kedvezményekkel várjuk kedves vásárlóinkat Üllői út 24. szám alatti könyvesboltunkban.

December 23-ig nyitva: hétfőtől péntekig 9-től 18 óráig. • December 5-én, szombaton 9-től 16 óráig a Lónyay utcai keresztény könyvvásáron kaphatók kiadványaink. • December 12-én, szombaton 9-től 13 óráig. • December 19-én, szombaton 9-től 17 óráig.

December 24-től zárva tartunk. Nyitás január 18-án, hétfőn.

Könyvbemutató

A Luther Kiadó szeretettel hív mindenkit *Varga Gyöngyi Áldás-könyv* című kötetének kerekasztal-beszélgetéssel egybekötött bemutatójára, amelyet a Pilinszky János irodalmi kávéházban (1052 Budapest, Váci utca 33.) december 10-én, csütörtökön 18.30-tól tartunk. A beszélgetés résztvevői: *Schäffer Erzsébet* újságíró, Varga Gyöngyi lelkész-teológus, a kötet szerzője és *Gáncs Péter* püspök. A kötetet *Korányi András* lelkész-teológus mutatja be. Moderátor: *Kendeh K. Péter*, a Luther Kiadó igazgatója.

HIRDETÉS

A KÉSZ erzsébetvárosi csoportja szeretettel meghívja Önt és kedves családját a *Honnan hová, Magyarország?* című előadássorozathoz kapcsolódó jótékonyági koncertre, melynek bevételét a nemescsó Sartoris Alapítvány (árvaház, leányanyaotthon, népfőiskola) és a nyolcszáz éves ferences rend által működtetett gyöngyösi Autistasegítő Központ részére ajánlják fel.

A hangversenyen népszerű műveket és operarészleteket adnak elő *Kukely Júlia, Pánczél Éva, Nyári Zoltán és Tóth János*, a Magyar Állami Operaház magánénekesei és *Dénes István*, a Magyar Állami Operaház karmestere (orgona). Konferál *Radosné Lengyel Anna*, a Magyar Rádió szerkesztő-riportere.

Időpont: december 12., szombat este 7 óra. Helyszín: Árpád-házi Szent Erzsébet római katolikus templom (Budapest VII., Rózsák tere).

Kérjük, hogy támogatásukkal segítsék a két alapítvány munkáját. Az adományokat a következő bankszámlákra várják: nemescsó Sartoris Alapítvány: 10918001-00000016-78120007; gyöngyösi Autistasegítő Központ Alapítvány: 11600006-00000000-12998793.

Felújított bicskei templombelső

Miközben a gyülekezet hittanosa – *Szebik Károly* lelkész citerakisérével – az adventi éneket énekelte, a bicskei templom adventi koszorúján *Szarka István*, a Fejér-Komáromi Egyházmegye esperese meggyújtotta az első gyertyát. Ezzel vette kezdetét az

az ünnepség, amelyen a bicskeiek felújított templomukért adtak hálát. Az 1936-ban egy kubikgödör helyére épült templom padlózata oly mértékben megsüllyedt, hogy az egész aljzatot, sőt a válaszfalakat is el kellett bontani, ezenkívül beépítettek egy ki-

sebb vizesblokkot is. A munkálatokkal – példás összefogással – mintegy három hónap alatt sikerült végezni.

Zak 9,9–10 alapján tartott igehirdetésében Szarka István több kérdést tett fel a bicskei gyülekezetnek: Vajon az ünnep urának lesz-e helye ebben az adventi tolongásban, a vásárok ünnepi díszkilágításában? A békét meghirdető alázatos Úrnak lesz-e helye hétköznapjainkban? Az ünnepi fények szívünkben is felgyúlnak-e?

A liturgiában a helyi lelkész és az esperes mellett részt vett *Zászkaliczky Péter*, a gyülekezet egykori lelkésze is, aki a közgyűlésen szintén köszöntötte az ünneplő gyülekezetet. A munkálatokról *Zászkaliczky Tamásné* felügyelő számolt be, tolmácsolva a közösség köszönetét a kivitelezőknek. A bicskei gyülekezet örömben osztotta a társult csabdi és csákvári egyházközség tagjai is.

■ M. T.



FOTO: BOKOR BELA

Gyertyagyújtás Csákváron

Mint annyi helyen az országban, Csákváron is hagyomány, hogy a községi betlehemi település egy központi helyén állítják fel – vásárnapról vásárnapra itt gyújtják meg az egyházak és a község vezetői a gyertyát. Idén az

evangelikus gyülekezet kezdte a sort. Advent első vasárnapján *Szebik Károly* lelkész volt az igehirdető, majd a katolikus templomban a he-



lyi evangelikus kórus, a *Harmonia Floriania* segített koncertjével ráhangolódni az ünnepre.

■ BOKOR BELA felvétele

HIRDETÉS

Szeretettel meghívjuk kedves családjával együtt templomunk külső fölújítása után immár a belső renoválás, korszerűsítés alkalmából rendezendő ünnepségsorozatunkra. Adventi hangverseny lesz december 12-én, szombaton 17 órakor a fűtött templomban. Énekel a József Attila Általános Iskola gyermekkórusa. Vezényel *Rózsavölgyi Illdikó* karnagy. December 13-án, vasárnap 10 órakor hálaadó istentisztelet lesz. Igét hirdet és a templomot újrászentesíti *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke.

Pesterzsébeti Evangelikus Egyházközség

HIRDETÉS



December 7-én, hétfőn a Duna Tv 8.35-kor kezdődő, *Léptünk koppan ódon köveken* című műsora az óbudai evangelikus templomot mutatja be. A templom 1935-ben épült *Friedrich Loránd* tervei alapján. Vasbeton tartószerkezetét középkori arányok és motívumok jellemzik. Tornyának magasba szökkenő, karcsú sisakja alatt körben keskeny, lőrészzerű ablakok láthatók. Az 1940-ban készült orgona belsőépítészeti és zenei szempontból is említésre méltó alkotás.

HIRDETÉS

Lelkek érintése címmel ad koncertet *St. Martin* december 12-én 18 órakor a rákospalotai evangelikus nagytemplomban (Budapest XV., Régi Főút út 73.). A koncertet a XV. kerületi önkormányzat támogatja. Érdeklődni a helyszínen kedden és csütörtökön 16.30 és 18 óra között lehet, illetve telefonon *Ponicsán Erzsébet* lelkészénél a 20/824-4699-es számon. Belépőjegy: felnőtt: 2000 Ft; diák: 500 Ft; hatéves korig ingyenes.

Istentiszteleti rend • 2009. december 6.

Advent 2. vasárnapja. Liturgikus szín: lila. Lekció: Lk 21,25–36; Ézs 63,15–16(17–19a)19b.64,1–3. Alapige: Jak 5,7–11. Énekek: 142., 133.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Jorsits Attila; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Iványi Gábor; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Smedéiusz Gábor; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; du. 6. Grendorf-Balogh Melinda; **VII., Városligeti fasor** 17. de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát utcai katolikus templom** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor** 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Károlyfalvi Zsolt teológus; de. negyed 12. (úrv., családi) Keczkó Szilvia; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kertész Géza; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosszentmihály, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosszabá, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Grendorf Péter; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. László Virgil; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. László Virgil; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) id. Pintér Károly; du. 5. Győri Péter; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) id. Pintér Károly; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Máttyás; **Budafoék, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Luther és Bach nyomában járt a pécsi evangelikus kórus

► **Immár másodszer látogatott el a pécsi gyülekezeti kórus a bautzeni testvérgyülekezethez ez év októberében. A kapcsolat 2006-ban kezdődött. A német kórus 2007-ben vendégeskedett Pécsen, s barátaink már ekkor jelezték, hogy várnak vissza minket Bautzenbe. Anyagi és egyéb gondok miatt eddig nem kerülhetett sor erre az útra. Az Országos Egyházzenei Bizottság pályázatán elnyert összeg nagy segítséget jelentett ahhoz, hogy végre valóra válhasson régi álmunk: a bautzeni barátok mellett a reformáció bölcsőjének számító Wittenberg s a lipcsei Tamás-templom felkeresése is.**

Bautzen, az ezeréves német város Oberlausitz kulturális központja. A város egyik jelképe a Szent Péter-székesegyház, melyet a 16. század vége óta együtt használnak a katolikusok és az evangelikusok. Ebben a templomban adtunk önálló koncertet a szokásos szombat esti „Domvesper” keretében. Karnagyunk, *Lovász Péterné Balázs Magdolna* szívós, kitartó munkával, Isten iránti elkötelezettséggel készítette fel az együtttest erre a hangversenyre, melyen *J. S. Bach, H. Schütz, J. Haydn, F. Mendelssohn* és *Kodály Zoltán* műveiből énekelünk. Az estet színesítette *Lovász Tamás* gordonka- és *Juhász Gábor* gitárjátéka.

Vendéglátóink ez alkalommal Görlitzbe szerveztek kirándulást számunkra. Ez a – Bautzenhez hasonlóan német–szorb lakosú – hangulatú város, mely a Neisse folyó partján, Zgorzelec lengyel várossal átellenben fekszik, a legkülönbözőbb építészeti stílusjegyeket hordozza. Számos templomtornya, bástya révén joggal nevezik a torony városának. A városháza déli szárnyán 1488 óta *Mátyás* király címere látható, mivel ekkoriban Szilézia és Szászország keleti fele Magyarországhoz tartozott. A legnagyobb élmény mégis a Szent Péter és Pál-székesegyház úgynevezett naporgójának megtekintése volt. Ennek az 1703-ban *E. Casparini* olasz mester által épített, külső megjelenésében is káprázatos hangszernek a

különleges hangzásvilágát a helybeli kántor egy kis rögtönzött koncerttel mutatta be.

Következő úti célunk Wittenberg volt. Nagy várakozással érkezünk Luther városába. A volt NDK területén fekvő város régi pompájában tündököl, szinte árad belőle a történelem. A kommunizmus idejében a díszes párkányokra, kapuk feletti díszekre vakolatot vittek fel, így takarék el a polgári világ szimbólumait. Mára ezek a takarások eltűntek, a házak helyreállítva, régi szépségükben figyelmeztetnek a múlt értékeinek megőrzésére.

kalmanként önmagukkal hadakoztak, de hitüket sohasem adták fel. Rövid áhítatunk végén körbeálltunk, egymás kezét fogva imádkoztunk, énekelünk. Azt hiszem, mindannyiunkat átjárta a hely szelleme. Felejthetetlen élmény volt.

Utazásunkat Lipcse felkeresése koronázta. Nem titkoltuk, hogy a város sok szép látnivalója mellett számunkra a legfontosabb az volt, hogy J. S. Bach emlékének adózzunk. A Tamás-templom karnagyának zene-történeti jelentőségét *Győrffy István* élményszerű, lenyűgöző előadásából hallhattuk, majd Varsányi Ferenc



Luther Márton 1508-ban járt először a városban, 1512-ben itt doktrált teológiából. 1517. október 31-én a vártemplom kapujára tűzte ki kilencvenöt tételét, mellyel kezdetét vette a reformáció. Megilletődve álltunk a kapu előtt, tudva, milyen nagy egyháztörténeti, politikai, művészettörténeti hatása volt e tettnek. A vasárnap délelőtti istentiszteleten meghatottan, imádkozó lélekkel zengtük a dalt Isten dicsőségére.

Délután folytattuk a város nevezetességeinek felfedezését: *Lucas Cranach, Bugenhagen, Melanchthon* házáat, majd a Luther egykori otthonában berendezett múzeumot tekintettük meg. Lelkésznünk, *Varsányi Ferenc* értő magyarázattal segítette feldolgozni a látottakat. Este szállásunk Luther-termében összegyűltünk, hogy még többet hallhassunk a nagy reformátorról. Lelkésznünk nem titkolta, hogy az utunk során idézett nagy történelmi személyiségeknek is voltak hibáik, küzdöttek, elkeseredtek, al-

áldásos szavai után az oltár lépcsőjén állva, Bach sírja előtt énekelünk néhány korlát. Hangszeres szólistáink is játszottak egy-egy Bach-művet. Felemelő érzés volt az „ötödik evangelista” sírjánál énekelni.

Este a Szent Miklós-templomban a nyolcvanas évek óta rendszeres „Friedensgebet”-en (békeimán) énekelünk *H. Schütz* művét (*Verleih uns Frieden* – Adj nekünk békét) a hívek könyörgő imádsága után. A rendezők meleg szavakkal köszönték meg, hogy közreműködésünkkel gazdagítottuk az est programját.

Utunk záróaktusaként az oltár előtt énekelve, gyertyát gyújtva emlékeztünk meg a közelmúltban elhunyt kedves kórustagjainkról. Talán még soha nem szólalt meg a kórus ajkán ilyen ihletetten *Kodály Esti dala*.

Az öt nap nagyon hamar elrepült. Lelkikben és zenei élményekben gazdagodva térünk haza.

■ T. MERÁ CZ ÁGNES kórustag

A válság a megújulás időszaka

Koppenhágára figyel a világ – 5. rész

Hétfőn kezdődik a klímacsúcs, most már tényleg mindenki Koppenhágára figyel. Arra készültem, hogy sorozatunk záró epizódjaként az internet segítségével még egyszer áttekinthetem, hogy milyen megállapodásokra készülnek a legnagyobb államok, mit várnak az egyházak. Erre éppen most hatalmasodtak el a számítógépek a vírusok, be sem tudom kapcsolni.

Itt kapirgálok tollammal egy fehér papírlapon. Nemigen írtam le kézzel a nevémmel hosszabb szöveget az elmúlt tíz évben, szokatlan a feladat. De nem a betűk kanyarítása a legnehezebb, hanem a fogalmazás. Számítógéppel ezt egész másképp kell csinálni. Már is tele van áthúzásokkal a szöveg, remélem, el fogom tudni olvasni, mikor este lemegyek egy internetkávézóba, vagy mégiscsak megkérem a fiamat, hogy tanulmányait megszakítva engedjen oda egy fél órára a gépéhez.

A kézzel, illetve a számítógéppel való cikkírás között a legnagyobb különbség az, hogy most nem tudok minden második mondatba idézeteket beszúrni a világhálóról, saját gondolataimra és memóriámra kell hagyatkoznom. Persze azért ódsi módszerekkel is találom információt a szobánkban. Írni nem szoktam az asztalomra, de kis kupacokban van rajta jó néhány könyv. Lassan majd rájövök, hogy a számítógépes korszak előtt hogyan dolgoztunk.

Az előttem lévő könyvet *Rosta Gábor* írta, a címe: *A városi tanya – Szemléletváltás a válság idején*. Rögtön a fülszövegből kiderül, hogy a kínai nyelvben a válság szó képzőösszevonásból áll. Ezek a „veszély” és a „lehetőség”. A veszély megbéníthat, de úgy is tekinthetünk a válságra, mint lehetőségre, a megújulás időszakára. A számítógépem lerobbanásából adódó válsághelyzetet most lehetőségnak tekintem, hogy megfogalmazzam gondolataimat egy sokkal nagyobb válságról.

Egyelőre a Koppenhágába készülő politikusok sincsenek tisztában azzal, hogy milyen alapvető változásokra van

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL



Rovatgazda: Kézdy Edit

szükség, ha a globális átlaghőmérsékletet – az ipari forradalom előtti átlaghőmérsékletnél legfeljebb két fokkal magasabban – stabilizálni akarjuk. Márpedig mást nem nagyon akarhatunk, mert ha nem tesszük meg, ak-



A Fogarasi-havasok...

kor az élet feltételei egyre gyorsuló ütemben fognak romlani.

Am az üvegházhatású gázok kibocsátásának szükséges mértékű csökkentése jelenlegi életmódunk fenntartása mellett egyszerűen képtelenség. Életünk hazánkban is azon alapul, hogy az évmilliók alatt képződött fosszilis tüzelőanyagokat hihetetlenül rövid idő alatt elégetjük. A kitermelt nyersanyagokból és az égetés során felszabaduló energiából szükséges és fölösleges termékeket gyártunk; lakásainkat fűtjük és hűtjük – ha kell, ha nem –; elektromos áramot használunk, hogy elűzzük a sötétet és szórakoztató elektronikával romboljuk szellemünket; utazunk – kisebb részben értelmesen, nagyobb részben belekényszerülve teljesen fölösleges városi ingázásokba vagy elcsábulva luxus turistautakra.

Az európai döntéshozók és polgárok többsége azt hiszi, hogy ha sikerül tovább csökkenteni az autók fogyasztását, esetleg sorozatgyártásra

alkalmassá tenni a hidrogénautót, szél-turbinákat állítani a hegygerincekre és napelemekkel beborítani a háztetőket, akkor ugyanúgy élhetünk, mint eddig. A technológiai fejlesztések valóban fontos dolgok, de nem mentenek meg minket. Egész fogyasztói életmódunkon változtatnunk kell. Ez nem valami gazdagok elleni, próféta kirohanás, hanem a szigorú realitás.

Néhány hete nyugdíjas lelkészekkel beszélgettem az ökológiai válságról. Nagy élmény volt számomra a nyitottságuk, és ahogyan birkóztak a kérdésekkel. Volt, aki elmondta, hogy nem sírja vissza a szórványban tett kerékpárutakat, örül az autókényelmének. Néha én is úgy érzem, hogy belénk van teremtve a kényelmes élet utáni vágy. Van értelme küzdeni ellene? Önmagában mi baj lenne az autóval, a villánk kertjében lévő uszodával vagy egy szép, egyiptomi repülőúttal?

Azt hiszem, az elmúlt évtizedek fogyasztási örületének eredménye, hogy jobban látjuk a korlátokat. A globális felmelegedés csak az egyik jele annak, hogy az emberiség valamit nagyon elhibázott. A fosszilis tüzelőanyagok fogyasztása, milliárdnyi ember éhezése, az ivóvíz hiánya, a biológiai sokféleség csökkenése ugyanannak a válságnak a különböző megnyilvánulásai. Eközben a gazdag világ azt tekinti legnagyobb bajának, hogy a gazdasági növekedés visszaesett...

Amennyire előre látjuk a következő évtizedeket, közel vagyunk az olajkorszak végéhez. Aki átérzi a Földön élő sok millió faj nagyszerűségét, az biztosan arra vágyik, hogy az előttünk álló átmenet minél kevesebb pusztulással járjon. Nem hiszem, hogy etikus lenne bárkinek is az örök élet reményére hivatkozva azt mondania, hogy ez nem az ő gondja.

■ GADÓ GYÖRGY PÁL

PONTOSÍTÁS

Egy híján húsz

A rendszerváltás után Soltvadkert gyülekezete gondolt először egyházi óvodára. 1989-ben az őszi tanévvel kezdődött újra első visszavett egyházi középiskolánk, a híres budapesti fasori gimnázium története, és több egyházközségben folytatunk tárgyalásokat egyházi óvodáról.

Soltvadkert német hagyományai arra készítették a helyieket, hogy két nyelvű óvodát indítsanak. *Káposzta Lajos* esperes-lelkész egyházi kapcsolatai révén sikerült az induláshoz Németországból anyanyelvi pedagógust alkalmazni. A régi egyházi iskola épületét a gyülekezet saját erejéből átépítette és tatarozta. Leleményes ügyességgel gazdagították berendezési tárgyakkal és változatos játékokkal a termeket. Az európai protestáns segélyszervezet, a Gusztáv Adolf-egyesület révén óvodai, német nyelvi segédeszközöket kaptak. Az indulás, az új óvoda felszentelése 1990. szeptember 30-án történt.

Jól emlékezem a teli templomra, a gyerekseregére. Az ünnepet megtisztelte jelenlétével a német nagykövetség is, aki estébe nyúlóan hallgatta a

megőrzött, régi német nyelvjárással mondott beszámolókat.

Örömmel volt ez a nap, írom még egyszer, 1990. szeptember 30-án!

Azért ismétlem az időpontot, mert azt olvastam egyházunk hetilapjában és híradásaiban, hogy 2009. október 17–18-án ünnepelte a soltvadkerti gyülekezet óvodája húsz éves működését. Jelen volt *Próhla Gergely* országos felügyelő, *Radosné Lengyel Anna* egyházkerületi felügyelő. Volt hálaadó istentisztelet, faültetés, ünnepi torta, rajzverseny a gyerekeknek, öröm és vidámság.

De vajon mióta szokás húsz évet a tizenkilencedik évfordulón ünnepelni? Talán nem került elő a korábbi gyülekezeti jegyzőkönyv, vagy nem találták meg az akkori ünnepéről beszámoló újságokat? Az óvodaalapító esperes-lelkész nyugdíjban van, de ott él a városban, meg kellett volna őt kérdezni!

Várom az igazi húszéves évfordulót a jövő év, 2010 szeptemberében mint az óvodát 1990-ben felszentelő püspök.

■ DR. HARMATI BÉLA

Adventi főpróba Zalaistvádon

Hangversennyel és szeretetvendégséggel kezdődött az advent a zalaistvádi gyülekezetben. Múlt vasárnap – *Prokk-Geráth Diána* vezetésével – a zalaegerszegi Canterina kamarakórus adott izéltöt karácsonyra tervezett koncertje műsorából. Az 1992-ben alakult női kar már négy CD-t adott ki, és kétszeres „hangversenykórus” minősítést kapott. *Kodály Zoltán*, *Kocsár Miklós*, *Otto Fischer* és *Guy Bovet* művei mellett ezúttal – *Kósa Gábor* feldolgozásában – népelemek is szerepeltek repertoárjukon. A magas színvonalú előadás mintegy főpróbája volt a zalaegerszegi hangversenyteremben (zsina-gógában) december 13-án 17 órakor kezdődő koncertnek.



■ KOCZOR GYÖRGY felvétele

► Az *Evangelikus Élet* szerkesztőségének szomszédságába, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárának kigalériájába „vándorolt” *Boda Zsuzsa* fotókiállítása. Szerkesztőség-vezetőnk *Északír varázs* című tárlatának november 24-i megnyitóján a *Shamrock* zenekar gondoskodott zenei aláfestésről, és a *Magyar Hírlap* főszerkesztő-helyettese, *Szentesi Zöldi László* volt az, aki a felvételek láttán szóban is megfogalmazta gondolatait. Az alábbiakban ezt idézzük kedvcsináló gyanánt a könyvtár nyitvatartási idejében december 14-ig megtekinthető kiállításhoz.



Kezdjük azzal, hogy Írországban tényleg kék az ég, és zöld a fű. Egyszer felnéztem az égre valahol Észak-Írországban, és azt láttam, hogy a tengeri szél sebesen úzi a fellegeket, s mögöttük azsúrkékbe borul a végtelen lég. Nem véletlenül használtam a *lég* szót: levegő, szellő járja át ilyenkor az ember szívét. Lenn a békés birkák jóízűen falatoztak a tényleg zöld – és nem álzöld – fűből, és ha nem lennének elkötelezett húsevők, talán mi is velük tartanánk, annyira ropogós az a fű.

Örültség volna mindez? Az Ír-

szigeten semmi sem örültség. Talán ismerik *Sigmund Freud* mondását: egyetlen nép létezik, amelyre a pszichoanalízist nem lehet alkalmazni – ők az írek. És mégis, túl játékosságon, bolondságon, vidám pillanatokon, az ír sorsban van valami mélyen megrendítő. Mint ahogyan az ír tájban is. Nézzék meg a fehér sziklafalat – mintha az idők kezdetén a kelta istenek haraptak volna ki egy darabot belőle, amiképp nem olyan

Északír varázs

messze a birkák beleharaptak a zöld fűbe. Nézzék a glenariffi kis patakot – lehet, hogy a mélyén vízi tündér lakik, és éjszaka kis koboldok kelnek át lámpással a kézben, kis földszigetein ide-oda ugrálva. Vagy ott van a dunluce-i fotó: ablakot tár ki számunkra a csipkés szélű barlang, s ha jól figyeljük, odakinn, a nyílt tengeren, a messze távolban talán megpillantjuk a szétvert spanyol Armada megmaradt hajóit.

Persze ez mind csak a képzelet szüleménye. Szerencsénkre amikor *Boda Zsuzsa* meglátta a teremtés titkait a tájban, fényképezőgépet tartott a kezében. Embert nem látunk a fotókon – de olykor mégis mintha ott lüktetne az ír génusz még az olyan apró emberi alkotásokban is, mint egy világitótorony vagy a kelta kereszt.

Mert ennek a tájnak nem a katedrális, hanem az egyszerű tárgy a szakralitása. Magába a díszletbe felesleges volna az emberiség szent alkotásait beleállítani – hiszen a díszlet, az ír vidék mindennél beszédebben hirdeti az ég és a föld, a szent és a profán örök kapcsolatát. És amikor a kelta kereszt feltűnik enyhe fénytörésben, talán egy álmos délutánon, mennyire közel érezzük

magunkat Istenhez, aki Írországot tehat, mint mondtam, jókedvében és ünnepi hangulatában teremtette.

Amíg nem jártam be az Ír-sziget sok-sok szegletét, mindig azt hallottam, hogy déli-déleleti részének természeti szépségeinél aligha találkozzunk szebbet arrafelé. Bevallom, nekem – a Dingle-félsziget valóban lélegzetelállító látványa mellett – Észak-Írország is a szívembe költözött. Az ember először – ahogyan Zsuzsa is

– gépről pillantja meg a zöldbe öltözött tájat, aztán később autóval közelebről is felfedezi magának a farmok békés világát.

De az igazi élmény a tenger. A tenger, amely annyit mindent látott erre-felé. Viking, normann hódítók, később pedig protestáns telepések keltek át itt, északnyugaton a háborgó tengeren, míg az ír emberek milliói a sziget másik felében, egy másik háborgó tengeren menekültek az ígért földjére, Amerikába. Valahonnan, valahová, ahogyan a zöld szigeten mindig is mentek a dolgok.

■ SZENTESI ZÖLDI LÁSZLÓ



HÍREK, HIRDETÉSEK

A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb december 8-án Taizé-ima és énekegyüttlét lesz. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: <http://gyertyafeny.lutheran.hu>.

 50 ÉVE HARANGÖNTÉS ÓRBOTTYÁNBAN **GOMBOS MIKLÓS aranykoszorús harangöntőmester**

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.
Levélcíme: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Tel.: 28/360-170; mobil: 30/948-9575.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu; gombosmi@invitel.hu.

A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség megválasztott új másodlelkészét, dr. Blázy Árpádnét december 12-én, szombaton de. 10.30-kor iktatják be a kelenföldi templomban (Budapest XI., Bocskai út 10.). Igét hirdet és az iktatást végzi: *Bence Imre* esperes. A gyülekezet ünnepeére minden kedves érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak.

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

**FIZESSEN ELŐ
LAPUNKRA!**

APRÓHIRDETÉS

Sípos orgona! Négyregiszteres, „pozitív”. Gyülekezeti terembe, kistemplomba sürgősen eladó. Érd.: 20/997-2935.

A rákospalotai evangélikus templom (Budapest XV., Régi Főti út 73.) alagsorában urnafülkék vásárolhatók. 20/824-7739

Társkeresés keresztény diplomásoknak. Tel: 30/254-0414 (kedd de.)

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Mutasd meg rajtam jóságod jelét! Zsolt 86,17 (Zsid 2,4; Lk 21,25–33; Jak 5,7–8; 1Sám 2,1–10) A zsolttáros felegyenesedik, fejét felemeli. Mer kérni. Nem öncélú a kérés: Isten jóságának jelét hordozni, vinni, vállalni. Nem öncélú azt kérnem, hogy abban a kitüntetett helyzetben lehessenek, hogy a jóság, megbocsátás, kegyelem jele ne múljon el nyomtalanul rajtam, hanem hordozója lehessen a rám bízott ajándéknak. Azt is tudomásul véve, hogy ez megtiszteltetés, felelősség, teher, küldetés és együttműködés.

Hétfő

Öltsétek fel az új embert, aki Isten tetszése szerint valóságos igazságban és szentségben teremtett. Ef 4,24 (Péld 11,19; Zsid 6,9–12; Zak 3,1–10) Isten testet öltött jósága maga Jézus. A jel, amelyet hordozok, nem bújtható az ing alá. Olyan valóság, amely alatt nem fér el semmi, ami régi. Csakis kívül hordható. Már messziről is felismerhető: mert tiszta, egyszerű és harmonikus. Nem a ruha teszi az embert. Az új, megújult, megerősödött, szeretetben feltöltődött ember van Isten tetszésére. Az igazság és a szentség ennek nyomában jelenik meg mint ajándék.

Kedd

Emberről ültetett a nyakunkra, hol tűzbe, hol vízbe jutottunk, de kivezettél. Zsolt 66,12 (Gal 1,4; Jel 2,12–17; Zak 4,1–14) Hajlott hátú emberek sokasága vesz körül. Nem csak gerincbetegek. Megfáradtak, csüggedtek, csalódottak, hi-tevesztettek. Ha teher nehezedik rájuk, azt gondolják, ez Isten büntetése vagy az ördög játéka. Van, mikor kiégnek, van, mikor fulladoznak. Szélsőséges te-repgyakorlat ez, kevés az esély a túlélésre. De „felegyenesedve”, „felemelt fej-jel”, kihúzott háttal jól látható a cél. Az is, hogy ki tűzte ki. És az is, ki adja a próbákat. De az is, ki kísér bennünket!

Szerda

Aki az Urat féli, annak erős oltalma van. Péld 14,26 (Mt 7,24; Jel 2,1–7; Zak 5,1–11) Aki már megtapasztalta, hogy jó vezető kezében van, az biztonságban érzi magát. A félelem ez esetben nem rettegést jelent egy fenyegető hatalomtól, amely árthat, vagy akár el is pusztíthat. Isten félelme azt jelenti, hogy figyelek minden jelére, figyelem, miként nyilvánítja ki akaratát, tele vagyok iránta tisztelettel és bizalommal, mert elismerem hatalmát. Ő lehet az a tekintély, akinél elcsendesülhet a lelkem, akinél az aggodalom erejét veszti, aki mellett nem érzek félelmet, mert védelem alatt állok.

Csütörtök

Kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez. Ef 2,8 (Zsolt 6,2; 2Kor 5,1–10; Zak 6,1–8) A vallásosságomat a hit tölti meg étellel. De a hit nem a sajátom. A hit nem döntés, nem érzés, nem norma, nem jutalom. Hitetlenül, kételkedve kéni Istenet csak egyfajta megérzés, hogy van kihez fordulni, de ez még nem meggyőződés. Az „új embernek” a megbocsátásból születik a békesége, amely kapuja Isten országának. Hogy létezik-e ez az átjáró, azt csak azok tudják elmondani, akik megkapták Istentől a hit speciális látásmódját. Ez nem adhat büszkeséget, inkább csak egészséges, kiegyenesedett derekat, Isten akaratát fürkésző tekintetet.

Péntek

Örüljétek Jeruzsálemmel! Vigadjatok vele mindnyájan, akik szeretik! Szív-ből örüljétek vele mind, akik gyászoltátok! Ézs 66,10 (Jel 21,10–11; Lk 22,66–71; Zak 6,9–15) Az együtt érző szív képes a szomorúságban és örömben is együtt lenni a másikkal. Együtt dobbannak, együtt mozdulnak, egy az irány. Az öröme buzdításra nehezen mozdulunk. Főleg, ha nem értjük, miről van szó, mi ad rá okot. Vigadni pedig kifejezetten csak önfeledten lehet, a kontrollt Isten kezébe téve, akiért, akivel jól érezzük magunkat, aki miatt ünneppé válik mindaz, amit megélünk. Jeruzsálem több a nagy szent városnál, Isten tulajdona, amely az ő dicsőségét ünnepli és hirdeti. A „béke városa”, ahol és ahonnan Jézus feltámadásakor a halálon túlmutatva az „Élet” ragyogott fel.

Szombat

Örüljön az ég, örvendjen a föld, és mondják el a népeknek, hogy uralkodik az Úr! 1Krn 16,31 (Fil 4,5; 1Thessz 4,13–18; Zak 7,1–14) Az öröm kiboltonul, az öröm talajra talál, az öröm meggyökerezik az emberi szívben. Nem ember alkotása: Isten mozgósít, ő adja a közeget, az energiát, amelyből erőt lehet nyerni. Ahol öröm van, ott ünnep van. Olyan alkalom ez, amelyet magányosan, kis körben nehéz megélni, átélni. Erre az ünnepre ad át meghívót a „krónikás”. Az ünnep meghívottai értik meg, fogják fel hitükkel, hogy Isten hatalma érvényesül mindenhol, mindenekfelett. De nem kényúr ő, hanem féltőn szerető, gazdagon ajándékozó családfő: Atya, aki együtt örül teremtményeivel.

■ BENKÓCZY PÉTER

HIRDETÉS

Adventi hangverseny lesz december 11-én, pénteken 19 órakor a békásmegyéri evangélikus templomban (1038 Budapest Mező utca 12.). Az *A:N:S Chorus John Dunstaple* műveiből énekel. Vezényel *Bali János*. Közreműködik: Koltai Katalin (gitár), Varga Ferenc (brácsa), Pétery Dóra (orgona). A hangversenyre a belépés díjtalan. Telefon: 1/368-6118, honlap: www.evangelikusbekas.hu.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 6-ától december 13-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>11.34 / m1 <i>Mai hitvallások</i> Látogatásban Trajtlér Gábornál (ism.: 14.07 / m2) (26')</p> <p>16.05 / HBO <i>Narnia krónikái – Caspian herceg (angol–amerikai kalandfilm, 2008)</i> (150')</p> <p>A négy Pevensie gyermek egy esztendő elteltével visszatér arra a helyre, amelyet szeretnek. Meglepődve tapasztalják, hogy Narniában ezerháromszáz év telt el azóta, hogy itt jártak. A birodalom aranykora véget ért, a világot most a telmarinok uralják. A kegyetlen Miraz király Caspian herceg helyett a saját fiát akarja a trónra ültetni. A jogos trónörökös által vezetett lázadók szeretnék visszaállítani a rendet...</p>	<p>8.35 / Duna Tv <i>Léptünk koppan ódon kövén... (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008)</i> (20') Az óbudai evangélikus templom</p> <p>10.45 / PAX <i>Gyermekszemmel (magyar riportfilm, 2000)</i> (33')</p> <p>11.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i></p> <p>12.05 / Bartók rádió <i>VI. Arcus Temporum – panonhalmi művészeti fesztivál</i> Bach: a-moll prelúdium BWV 543</p> <p>13.10 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház fél-órása</p> <p>22.25 / m1 <i>Trilógia – Csodás páros (francia–belga romantikus vígjáték, 2002)</i> (93')</p>	<p>8.45 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') Az őrző</p> <p>11.10 / TV2 A ház kulcsai (olasz–francia–német filmdráma, 2004) (107')</p> <p>11.15 / PAX <i>Raffay Sándor (magyar dokumentumfilm, 2007)</i> (36')</p> <p>12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a vönöcki evangélikus templomból</i></p> <p>14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Alessandro és Domenico Scarlatti</i> Színpadal és színpad nélkül</p> <p>22.00 / Filmmúzeum <i>Az utolsó metró (francia filmdráma, 1980)</i> (130')</p> <p>0.25 / m1 <i>Az utókor ítélete</i> Varnus Xavér zenei műsora</p>	<p>5.25 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i></p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása</p> <p>15.00 / PAX <i>Rendhagyó történelemóra (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2002)</i>. Kisebbségi sors a sztálinista Romániában</p> <p>20.34 / M. Katolikus Rádió <i>Zenével dicsérem.</i> Fejezetek a kortárs egyházzeneből</p> <p>20.50 / PAX <i>Joyful Gospel</i></p> <p>21.00 / Duna Tv <i>Mondani a mondhatatlant – Elie Wiesel üzenete (magyar dokumentumfilm, 1995)</i> (110')</p> <p>21.00 / m2 <i>Szabadíts meg a gonosztól (magyar filmdráma, 1979)</i> (88')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>8.50 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> (26')</p> <p>14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzője: Alessandro és Domenico Scarlatti</i> Egyházzene</p> <p>14.20 / RTL Klub <i>Kegyvesztettek (francia–amerikai–angol–olasz filmdráma, 1994)</i> (94') 1. rész</p> <p>15.06 / Hír Tv <i>Se künn, se benn...</i> (magyar dokumentumfilm, 2003) (55')</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>A BBC Walesi Nemzeti Ének-és Zenekarának hangversenye</i> Mendelssohn: Éliás oratórium op. 70.</p> <p>21.05 / Duna Tv <i>Szerelem</i> (fekete-fehér magyar filmdráma, 1971) (85')</p>	<p>5.25 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i></p> <p>13.35 / Bartók rádió <i>VIII. patmosi egyházzenei fesztivál</i> A Christina Morphova női kar (Bulgária) énekel</p> <p>19.00 / Duna Tv <i>Öregember nem vénember (belga vígjáték, 2007)</i> (107')</p> <p>19.40 / PAX <i>Sarepta. A Zákéus Média-centrum műsora</i></p> <p>19.50 / Kossuth rádió <i>Jó éjszakát, gyerekek!</i> Lázár Ervin: Bab Berci kalandjai</p> <p>21.20 / Duna II. Autonómia <i>Paradicsom az emlék (magyar dokumentumfilm, 1996)</i> (25')</p> <p>22.15 / m2 <i>Jelöletlen tömegsírok (magyar dokumentumfilm, 2007)</i> (53')</p>	<p>12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó a bokori evangélikus templomból</i></p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26')</p> <p>13.05 / Duna Tv <i>Kincskereső kisködmön (magyar filmdráma, 1973)</i> (91')</p> <p>13.34 / M. Katolikus Rádió <i>Teremtett világ (tudományos ismeretterjesztő magazin)</i></p> <p>13.37 / Bartók rádió <i>500 éve született Kálvin János</i> A Debreceni Református Kollégium Kántusa énekel</p> <p>18.00 / m2 <i>Hitvallók és ügynökök (magyar dokumentumfilm, 2009)</i> (53') 1. rész</p> <p>1.03 / Kossuth rádió <i>Éjszakai Rádiószínház</i> Bibliai asszonyok – Sára Kartal Zsuzsa hangjátéka</p>	<p>6.03 / M. Katolikus Rádió <i>Orgonamuzsika</i></p> <p>10.15 / m1 <i>Református magazin</i></p> <p>10.45 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i></p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Musica Sacra (egyházzenei magazin)</i></p> <p>15.10 / m1 <i>Az Árpád-kor templomai (magyar dokumentumfilmsorozat, 1999)</i> Vilonya</p> <p>16.00 / Bartók rádió <i>Őszkiadás.</i> Felix Mendelssohn összes műve – V. (Reformáció) szimfónia op. 107.</p> <p>23.00 / Bartók rádió <i>Dzsesszhangverseny-különlegességek</i> A 38. debreceni dzsessznapok felvételeiből</p>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztésügyi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence

(bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter –

Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu),

Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

